

ELOFIZETÉS.
 HELYBEN ES VIDEKEN
 Egy évre ... 48 kor
 Fél évre ... 24 kor
 Egy negyed évre 12 kor
 Egy hóra ... 4 kor.

Nyilttér közlemények
 megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1918.

Főszerkesztő
Stauber József.

Csütörtök, augusztus 15.

Mai lapunk főbb közleményei:

- Királyok konferenciája.
- Nagy elhatározások külsőben.
- Aradról kiengedett nagy tömeg éllelmiszert.
- Anglia szövetségesnek tekint a cseh népet.
- Tiszta ing és a száz koronás.
- Csendes nyári közgyűlés.
- Arad parlamentjéből.
- Nyugtalanág az aradi szülők közt.
- Perek a borkonjunktura nyomán.
- Megjött a férj a fogságból.
- Meghiúsult olasz támadás.
- Bánhidya Honka revolvere.
- Az aradi tánc kaszinóban.
- Döntést akar az entente.

Királyok konferenciája.

A vérben gázoló s a pénz varázsától megszedült világ egy pillanatra megcsöndesíti a harcot s elerőtlenedett lelkével oda figyel, ahol most uralkodók találkoznak, hadvezérek tanácskoznak, diplomaták mérlegelik az igazságot: a szinte misztikus magasságokban trónoló német főhadiszállás felé.

Mi történik most ott? ez beszéd tárgya a sápadt szenvedőknek, a háboru testi és lelki rokkantjainak, az egész megkínzott emberiségnek. A háboru ötödik évében testünk-lelkünk úgy telítve van e háboru utálatával, mint az alkoholist a mérgezett itallal. Itéletünk megromlott, erkölcsünk elvadultak, világfelfogásunk anarchista téveszmék rabja lett s mint az alkohol örültje, csak egy-egy tiszta pillanatban eszmélünk arra, hogy tébolydában vagyunk. Ilyenkor minden reménysugár sodálatos örömmel tölt el, minden kapuban a nyíló szabadságot látjuk, minden ösvényben a szabadság utját sejtjük.

Mit határoznak most a német főhadiszálláson? A béke-e az ottani megbeszélések fő tárgya? Arról van-e ott szó, hogy minden lehető utat-módot felhasználjunk a béke elérésére vagy csupán a követendő háborus stratégia eljövendő fejezetei rajzolódnak ott le véres konturjaikkal?

Hisszük, hogy a béke gondolata uralkodik ott s e tanácskozások után szebb lesz a napfény a világon s tisztább a véres mocsarak kigőzölgésétől megfertőzött levegő. Szabad-e mást gondolnunk, hiszen a döntő szöveg közt ott van Károly király is, kinek a „béke” fogalmában összpontosul minden programja. Ellenségei is tudják ezt róla s lehetetlen, hogy meggyőző erővel ne tudna álláspontjának érvényt szerezni ott, ahol különben úgy is rokongor dolkozási lelkek beszélnek. A nagy Hindenburg csak a napokban nyilatkozta ki, hogy ő, a harcok fő mestere is, áhítozik már a béke után. Lehetetlen úgy-e, hogy az ő véleménye ne császáriának programja legyen, kivel annyira kongeniális lélek s kinek egyszersmint annyira híve.

Világos dolog, hogy abban a kátlanban, a mely körül ma a központi hatalmak vezérférfiai ülnek, a béke ügye forr. Milyen alakban fog megnyilatkozni e tanácskozás eredménye, ki tudná ezt megmondani? de lehetetlen, hogy azok, akik annyiszor tanujelét adták már bölcs belátásuknak, békére való törekvésüknek, most ne igyekezzenek még egyszer, kezüket az emberiség borzalmas sebére téve, a krisztusi szavakat, a megváltó ígéket kimondani!

Más kérdés azonban, hogy jóakarattal, törekvésünknek minden buzgalma nem szenved-e iradjórtást az ántánt gyűlölet-tengerének rideg szikláján? A nyugati fronton aratott ellenséges sikerek nem növelik-e meg újból annyira az amerikai életelixirrel szaturált ántánt bizalmat, hogy a béke létrehozásának minden kísérlete meddő marad?

Felelni ezekre oly nehéz. Minden vélemény a találgatások utvesztőjén megy keresztül, mely megfoszt minden gondolatot a pozí-

tív értékétől. Kétségtelen azonban, hogy a legvakmerőbb háborus uszítók és elvadult államférfiak mögött is ott áll már mindenütt a háborutól őszintén undorodó nép s ez a mindenek fölött való földi erőforrás előbb-utóbb józan gondolkodásra tanít minden ellene támadó hatalom-bitorlót.

A nép mindenütt békét akar, a béke tehát meg is lesz. Hogy — mikor? Vajjon nem ad-e erre a kérdésre feleletet vagy legalább utmutatást most a német főhadiszállás tanácskozása?! S nem történhet-e meg e tanácskozás után, hogy az ántánt államférfiak olyan tükrök elé állanak, aminőről az angolul író Ridderd Haggard emlékezik meg s amely tükrök a belétekintőnek könyörtelenül feltárja a multban elkövetett minden hibáját?

A mi sorsunk e háboruban a reménykedés. Ezzel az érzéssel tekintünk most is a német főhadiszállás felé.

Nagy elhatározások külsőben.

(Feléled a keleti front. — Miről tárgyalnak a német főhadiszálláson?)

Berlinből jelentik: A német nagy főhadiszálláson folyó tanácskozásokon dönteni fognak az összes keleti és délkeleti kérdésekben. Az itteni politikai körök nagy várakozással néznek a tanácskozások eredménye elé.

Bécsből jelentik: Május havában, néhány nappal a román béke megkötése után találkozott utoljára Vilmos császár és Károly király. Az azóta lefolyt három hónap eseményekben igen gazdag. Mindezek dacára ezek az események a béke ügyét nem vitték előre, de döntést sem hoztak létre semmiféle téren. Ez főként a katonai szempontokra vonatkozik. Politikai tekintetben az utolsó három hónapban, különösen pedig a legutolsó időben igen sok történt. Így a keleti határállamok, amelyek valamikor az orosz birodalomnak voltak alkotó részei, lázas tevékenységet fejtenek ki, hogy államformájukat megállapítsák és véglegesítsék. Finnország most arról dönt, hogy köztársaság vagy monarchia legyen. Ez történik Litvániában, a dél-oroszországi volt kormányzóságokban, a doni köztársaságban, Krimben és több más alakulófélben levő államban is. De, úgy látszik, a lengyel kérdés is megérett a döntésre. Ezenkívül Oroszországban most dől el a kérdés, vajjon a bolsevikiek, akikkel a békeszerződést megkötöttük, megmaradnak-e a hatalmon vagy kénytelenek lesznek a hatalmat átadni egy más kormányzati programnak, melyet maguk se ismernek. Ukrajnában is nevezetes események történnek, amelyek szintén szükségessé teszik, hogy beható megfontolás tárgyává tegyünk a keleti kérdések egész komplexumát.

A mostani uralkodói tanácskozásnak első sorban e kérdések elintézése a célja, természetesen azonban, hogy a nyugati fronton és az olasz harctéren követendő stratégia is elhatározás tárgya lesz a császártalálkozáson.

Ami különösen a lengyel kérdést illeti, erre vonatkozóan a legellentétesebb nézetek kerültek forgalomba, melyek az osztrák-lengyel megoldásnak sikertelenségét hangoztatják. A német főhadiszálláson ott vannak most a lengyel kormány képviselői és ebből azt következtetik, hogy a

mostani tanácskozások során a lengyel kérdés nagyon fontos szerepet fog játszani. Ezt különösen a Vossische Zeitung állapítja meg. Osztrák részről tagadják, hogy egyáltalában szó volna osztrák-lengyel megoldás felvetéséről és rámutatnak arra, hogy akármilyen tárgy felett tanácskoznak a központi hatalmak, mindezen tárgyakban meghallgatják az önálló lengyel kormány felhívását és ezeknek a főhadiszálláson való részvétel akkor is jogosult, ha nem éppen a lengyel-kérdés elintézéséről lenne szó.

(A bécsi sajtó döntő elhatározásokat vár.)

Bécsből jelentik: Valamennyi lap foglalkozik a német főhadiszálláson lefolytatandó tanácskozásokkal. A Neue Freie Presse szerint a legfontosabb kérdése a béke lesz, mert a béke utjának előkészítése Károly király legszajtabb politikája.

A Fremdenblatt szerint a hadviselő államférfiaknak minden újonnan felmerülő kérdésben azonnal ki kell cserélni gondolataikat. De ezenkívül még számos olyan tárgy van, melyet a király személyes megbeszélése alapján lehet csak jól elintézni.

A Neues Wiener Tagblatt erősen cenzurizott vezércikkében azt mondja: Komoly elhatározások előtt állunk. Az entente hadiállása oly kevés változás történt, mint abban a harctéren, hogy a győzelmet egyverrel elérheti. Az események súlypontja Nyugaton van, de a helyzet jellemző vonása, hogy a döntő harcok a keleti események befolyásolják legjobban. Sajnálatának ad kifejezést a lap, hogy Hintze külügyi államtitkárnak még nem volt alkalma nyilatkozni, de most meg fogjuk tudni, hogy milyen politikát szándékozik követni a kritikus pillanatban.

A Zeit vezércikkében azt mondja, hogy nem történt döntés sem Nyugaton, sem Oroszországgal szemben. Az orosz helyzet bizonytalan és így meg kell állapítani, hogy a fellépő új kormányval szemben milyen eljárást tanúsítanak. Bár-

milyen legyen az elhatározás, tény, hogy a világháború legfontosabb elhatározása lesz.

A Reichspost annak érdekében, hogy a keleti nagy eredményeket el ne veszítsük, szükségnek tart védőbástyákat, egyszerűen a határvámok ügyének végleges rendezését és szerinte en-

Oroszország körül szorul a gyűrű.

Bécsből jelentik: Hivatalosan jelentették, hogy Károly király Burián István gróf közös külügyminiszterrel és Arz báróval, a vezérkar főnökével ma nap Bécsből a német főhadiszállásra utazott. A német főhadiszálláson a császári környezetében vannak Hindenburgon és Ludendorffon kívül Haertling gróf birodalmi kancellár, Helfferich és Kühlmann német külügyi államtitkár. A tanácskozásokba belevonják Franz bárót is, az osztrák-magyar monarchia ujonnan kinevezett orosz nagykövétét is. A tanácskozás súlypontja az a jelentés, amelyet Helfferich tett az oroszországi helyzetről. Az ideérkezett jelentések szerint nincs kétség abban, hogy Oroszországban döntő változás lesz és hogy a szovjet-kormány napjai meg vannak számlálva. Még sincs ki zárva, hogy az utolsó órában is előnyös változás történhetik a szovjet-kormány javára.

Annyi bizonyos, hogy a szovjet-kormány közelebb áll a bukáshoz, mint annak lehetőségéhez, hogy uralmát megtartsa. Lenin és Trockij uralmának megtartása csakis a központi hatalmak segítségével lehetséges és most az a kérdés, hogy megjön-e ez a segítség s nem jön-e későn. Ebben az esetben a felelősség a szovjet-kormány tagjait terheli, akik nagy mulasztásokat követtek el. midőn lapjaikban, beszédeikben nyíltan és burkoltnan támadták a központi hatalmakat, mindaddig, míg rá nem jöttek arra, hogy mindent elveztenek, ha a központi hatalmak katonailag nem segítik őket. Közvetlenül Mirbach gróf meggyilkolása után a németek jobban garantált védelmet kívántak követni számára és preventív intézkedéseket követeltek esetleges további merényletek megállítására. Erről a követelésről vi-

nek szól elsősorban az uralkodók mostani tanácskozása is.

Itt említjük meg, hogy a lengyel trónra újabb jelöltnek emlegetik a bolgár királynak második fiát.

tatkoztak és ezt az időt használta fel az entente üzemleire.

A szovjet-kormányoknak óriási nehézségekkel kell megküzdenie. Az éhínség elérte tetőfokát és javulást az új aratás sem fog hozni. A franciák és angolok a Murman-partról és Archangelszk felől fenyegetik betörésükkel Oroszországot, a cseh-jót bandák nyugatról támadnak és az ellenforradalom is mindjobban terjed.

Mindinkább teljes gyűrű szorul Oroszország köré, ami új keleti front felállítását fogja szükségessé tenni.

A szovjet-kormányoknak lehetetlen a központi végrehajtó-bizottság július 19-iki rezolúcióját végrehajtani, amely azt a követelést állítja fel, hogy a Volga és Urál vidéket, valamint Szibériát a kül- és belső ellenségtől megtisztítja.

Helfferich jelentése valószínűleg nagyarányú elhatározásokat fog maga után vonni és nincs kizárva, hogy a központi hatalmak a keleti politikát új mederbe fogják terelni. A központi hatalmaknak lesz kötelességük katonailag megvédelmezni a keleti határokat, nehogy ismét megsejtesztől kelljen tartani.

Bécsből jelentik: Jól informált helyen úgy tudják, hogy a német főhadiszálláson levő tanácskozás dolgában hétfőn a két kormány kommunikatív ad ki.

Berlinből jelentik: Míg a baloldalhoz tartozó lapok a birodalmi gyűlés nagybizottságának összehívását kívánják a nemzeti kérdések mielőbbi megvitatására, a Lokalanzeiger szerint illetékes parlamenti körök nemcsak távolállnak ettől a mozgalomtól, hanem határozottan ellenzik is.

Csendes nyári közgyűlés.

(Az árvák élelmezése házi kezelésben.)

Szokatlanul kevés törvényhatósági bizottsági tag jelenlétében nyitotta meg a mai közgyűlést a főispán távollétében Varjassy Lajos polgármester, aki mindenek előtt kegyeletes szavakkal elparentálta Weisz Dávidot, a törvényhatóság régi, buzgó tagját.

(Napirend előtt.)

Ezután a polgármester bejelentette, hogy napirend előtti felszólalásra engedélyt adott Sulik Kálmánnak, aki elsősorban a gyermeknyaralás körül felmerült botrányos állapotokat tette szóvá. Furcsának tartja, hogy az aradi gyermekeket az ősz beállta előtt akarják a tengerpartra vinni. Arra kéri a polgármestert, kérjen felvilágosítást illetékes helyen, vajon a gyermekek utazása és ellátása biztosítva van-e? Ha nem kapunk megnyugtató felvilágosítást, akkor inkább ne is indítsák utat a gyermekeket.

Varjassy Lajos polgármester kijelenté, hogy illetékes helyen felvilágosítást fog kérni.

Sulik Kálmán szóvá tette azt, hogy a közlelmezési miniszter nem utalta ki a városnak azt a lisztkompetenciát, amely joggal megilleti. A város közönsége nyugodtan türe négy éven át, hogy a gazdasági év végén leszállítsák a fejadagot. De az furcsa helyzet, hogy már a gazdasági év eljén annyi lisztet ad a miniszter, hogy a város kénytelen leszállítani a fejadagot akkor, amikor a falu népének fejadagját felemelték és Ausztriát is ugyan megélelmezzük. Arra kéri a polgármestert, hogy illetékes helyen a legenergikusabban tiltakozzék a közlelmezési miniszter önkényes és felháborító eljárása ellen. Végül kéri a polgármes-

tert, hasson oda, hogy a város megkapja a kért 36 vagon lisztet.

Lócs Rezső helyettes polgármester felvilágosításul elmondja, hogy a város a pontos kimutatásban 46 ezer ellátatlant vett fel és ezek részére 36 vagon lisztet kért. Legnagyobb meglepetésre a miniszter csak 30 vagon lisztet utalt ki. A közlelmezési hivatal nyomában felterjesztést intézett a miniszterhez és kormánybiztoshoz, kérve a 36 vagon kiutalását és rámutatott arra az eshetőségre, amelyet a felszólaló sötét színekkel festett. Közben érdeklődtek más városokban és mindenünnen azt a felvilágosítást kapták, hogy a miniszter kevesebb lisztet utalt ki, mint amennyit kértek. A miniszter ezt azzal indokolja, hogy az átvevő bizottságok működésének eredményét még nem ismeri, nem tudja, hogy mennyi buzája lesz az országnak. Ha a megállapított mennyiséghez jut az ország, akkor a város pótlólag megkapja a hiányzó hat vaggont. Figyelemmel fogják kísérni a dolgot és remélik, hogy a város meg is fogja kapni a most levont mennyiséget.

A közgyűlés ezután felhatalmazta a polgármestert, hogy a levont hat vagon kiutalása iránt külön felterjesztést intézzen a miniszterhez.

(Kisebb ügyek.)

Következett a napirend. Két alapító levelet mutattak be, majd egész csomó szabadságolási kérvényt intéztek el, két idegen honosnak kilátásba helyezték a községi kötelékbe való felvételt és végül elfogadták azt a szabályrendelet-tervezetet, amely szerint a fertőző betegeket rendőri karhatalommal be lehet szállítani a kórházba.

(Házilag élelmezik az árvákat.)

A közgyűlés egyhangulag elfogadta a ta-

nács javaslatát és az árvák számát felemelte ötvenre, konyhakertészet céljaira földet adott át és kiegészítette a felügyelő-bizottságot, a melyet megbízott azzal is, hogy revideálja az árvaházi szabályrendeletet és az esetleges módosításokra tegyen előterjesztést.

Ezután Kovács Vince bemutatta a tanács javaslatát, hogy az árvák élelmezését a város adja vállalatba. Az indítványt hosszasan indo-

(Egyezség a villamos művel.)

A tanács bemutatja a városi földek bérbeadására kitűzött és megtartott árverés eredményét, amelyet a közgyűlés jóváhagyott.

Bemutatta a tanács a villamos művel kötött egyezséget. Mülek Lajos dr. halaszó indítványt terjesztett elő, hogy csak akkor tárgyaljanak a kérdéstről, amikor az egyezség jogerőre emelkedik és pedig úgy, hogy az egyezség csak akkor lép életbe, amikor azt jóváhagyták.

Zádor Imre szerint a jogügyi bizottság célszerűnek látta az egyezséget annál is inkább, mert a villamos mű lemondott arról a 270 ezer koronáról, amelyet 1917. évre visszamenőleg követelt. A halaszó indítvánnyal csak veszélyeztetjük az egyezséget és akkor végeredményben mégis csak a per fog dönteni.

Dr. Jegessy Károly tiszti főügyész elmondja, hogy ő is azon az állásponton volt, hogy a kereset ne birjon visszaható erővel. Azt sikerült elérni, hogy a villamos mű 1917-re lemondott a felemelt egységekről. A közönség érdekében kell az egyezséget megkötni és koncedálni a keresetnek 1918-ra való visszaható erejét.

Végül a közgyűlés elfogadta az egyezséget, amely véget vet a város és a villamos mű között felmerült pernek.

kolta, ahogyan azt már megírtuk.

Kneffel Lajos a házi kezelés mellett foglalt állást és azt hangsúlyozta, hogy a közlelmezési vállalat, amely az egész várost ellátja, bizonyára elláthatja az 50 árvát is. Kimutatja, hogy a házi kezeléssel az élelmezés olcsóbb lesz, de ha megdrágulna is, akkor is lehetne fedezetet találni, ha a piaci helypénzeket 50 százalékkal felemelik.

Mülek Lajos dr. szólt fel ezután. Hegyi Albert valamit közbeszólt.

— Méltóztassék türelemmel meghallgatni, mondotta Mülek. Azután tessék hős szavaival megvilágítani a kérdést. Ennek én örvendeni fogok annál is inkább, mert Hegyi urat eddig csak mint közbeszólót ismerem. (Derűtség.)

E kis kitérés után Mülek dr. garanciát kért, hogy házi kezelésben olcsóbban láthatják az árvákat. Ha megfelelő garanciát kap, szívesen hozzájárul a házi kezeléshez, de addig nem és ezért elfogadja a tanács javaslatát.

Reinhardt Gyula szerint az árvák ügyét nem aktákkal, hanem szívvvel kell kezelni. Az árvákat jól kell ellátni, amit csak úgy érhetünk el, ha az élelmezést házi kezelésbe vesszük. Garanciát nem lehet adni, mert ha az élelmezés többbe kerülne, akkor minden további nélkül áldozni kell. A házi kezelés mellett foglal állást. Ugyanígyen értelemben szólt fel Sótvali György is.

Dr. Varjassy Lajos azt helyesli, hogy az árvákat az élelmezés terén ne tegyék ki kísérletezésnek. Eddig is kísérleteztek, amikor a Cseléd-otthonnak adtak helyet, aminek szomorú konzekvenciáját látjuk. Azt kérdezi Lócs Rezsőtől, hogy a közlelmezési vállalat elláthatja-e az árvaházat és hogy a miniszter még külön is dotálja-e az árvákat?

Lócs Rezső helyettes polgármester szerint

szegénységi bizonyítványt állítana ki magáról a közéletmezési vállalat, amely 60 ezer embert lát el, ha nem láthatna el 50 árvát. A vállalat a legfontosabb élelmiszerekről mindig gondoskodik és úgy tudja, hogy a miniszter a jótékony intézmények részére még külön szokott utalványozni élelmiszereket.

Ezzel a vita befejeződött és a polgármester elrendelte a szavazást. A közgyűlés nagy többséggel elhatározta, hogy az árvák élelmezését 1919. január 1-től kezdve házi kezeléskébe veszi.

A tanácskozás többi részéről lapunk más helyén számolunk be.

Döntést akar az entente.

(Visszavert angol-francia támadások.)

Berlin, 1918. augusztus 14. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás jelenté: Nyugati harctér: Rupprecht trónörökös hadseregét: Előteri harc az Yser és Scarp között Meristől délre és a Lystől délre az ellenségnek előretöréseit meghiúsítottuk.

Boehm vezérezredes hadseregét: A Somme mindkét oldalán és az Avre-től északra részletes harcok. Lassigny-től nyugatra és délnyugatra újból támadott az ellenség. A támadás Conny mindkét oldalán tűzünkben összeomlott. Tovább délre az ellenséget ellentámadással vertük vissza.

A német trónörökös hadseregét: A Vesle mentén és Reimstől északra kisebb gyalogsági harcok. Holle hadnagy 30, Lörtzer hadnagy 29., Röth hadnagy 20. légi győzelmét aratta. Ludendorff. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Koppenhágából jelentik: Jól értesült semleges körökben úgy tudják, hogy az entente lázasan dolgozik, hogy a döntést a legközelebbi tíz héten belül erőszakolja ki, mert később a rossz időjárás miatt nem lesz megfelelő alkalom nagyobb operációkra.

Londonból jelentik: Különböző oldalról kísérletet tettek arra, hogy az esetleges hadikárpótlás politikai jelszavát tolják előtérbe. Hawelock Wilson, a tengerészet vezetője a legutóbb Liverpoolban tartott beszédében azzal a jóslattal állt elő, hogy a munkásjelöltek valamennyien meg fognak bukni, ha az annexió és kárpótlás nélküli békét Németország gazdasági bojkottja nélkül fogadják el programjuknak. A Daily Mail kijelenti, hogy Németországnak knemcsak büntetésből, hanem azért is magas hadikárpótlást kell fizetnie, hogy ez a jövőben biztosítékul szolgáljon hasonló szándéku fellépés ellen.

Rotterdamból jelentik: A Times franciaországi tudósítója táviratozza: Pillanatnyilag a jelek arra vallanak, hogy a németek kiheverték a meglepetést és ellenőrkésre készülnek. Ez a körülmény ne kedvetlenítsen el bennünket. A háborút a nyugaton a meglepetések egész sorával lehet megnyerni, nem pedig azzal, hogy egy offenzívát akkor is folytatnak, a mikor a meglepetés minden előnye már kimerült. A németek nyilván azért vonultak vissza, hogy nyugaton stratégiai defenzívát kezdjenek. Ez azonban nem jelenti azt, hogy soha többé nem fognak támadni és azt sem, hogy új támadásaik csak helyi természetűek lesznek.

(Angol hivatalos jelentés augusztus 13-án este.) A front különböző pontjain néhány foglyot ejtettünk. Az első francia és negyedik angol hadsereg augusztus 8. óta huszezer foglyot szállított be, köztük nyolcszáz tisztet, 8 ezredparancsnokot hatszáz ágyút, köztük 7 nehéz kaliberűt, több ezer gépfegyvert és számos árokmozarsat zsákmányolt. A zsákmányolt hadianyag közt három ruhával és egyéb hadianyaggal megrakott vonat is van.

Berlinből jelentik: A Petit Journal jelentése szerint a francia támadás előhaladását a köd megkönnyíti, a német ellentámas azonban erős, különösen Plaisir-Neuville, Bouilloncourt és Presnes körül. Az Avren való átkelés nagy áldozatot követelt. Az egyik hidat az ellenség 23-szor elpusztította.

Aradról kiengedett nagy tömeg élelmiszer.

(Budapesten letiltott katonavonat.)

Megírta az Aradi Közlöny néhány nappal ezelőtt, hogy a módlingi katonai akadémia Lippán gyakorlatozó növendékcsoportjának a parancsnoka a visszautazás alkalmával nagyobb mennyiségű élelmiszert akart a növendékeket szállító vonaton kivinni Ausztriába. Feljelentés folytán az aradi katonai és civil rendőrség az aradi állomáson feltartóztatta a vonatot, de miután úgy találta, hogy a parancsnok írásai rendben vannak, nem gördített akadályokat a transzport továbbutazása elé, hanem sürgönyileg jelentést tett az Országos Közéletmezési Hivatalnak az esetről.

Budapesti tudósítónk most arról értesíti az Aradi Közlönnyel, hogy a közéletmezési miniszter intézkedésére a Budapestre befutó vonatot a rendőrség feltartóztatta, a kocsikat átkutatta s amelyekben élelmiszert talált, azokat lekapcsolta és tartalmukat elkobozta.

A radikális rendszábillal kapcsolatban szigorú vizsgálat indult meg annak megállapítására,

Nyugtalanág az aradi szülők közt

(Nem drágul meg a tankönyv.)

Közeledik szeptember hónapja és ezzel együtt az új iskolai tanév is. A szülőknek, akik gyermekeiket előhajtják helyezni valamelyik iskolában, tekintélyes kiadást jelent ez az időszak, különösen ma, ebben a méregdrága világban. Már a boldog, békés időben nagy fejtörést okozott sokaknak annak az összegnek előteremtése, ami a gyermekek iskoláztatásához szükséges, érthető tehát, ha azt mondjuk, hogy a mai viszonyok csak megsokszorozták ebben a tekintetben is a gondokat.

Amint közeledik szeptember elseje, úgy növekszik a szülők nyugtalanága is, különösen a vidéken lakó családoké, mert amint eljárják az előadások megkezdése előtti szokásos utakat, szomorúan tapasztalják, hogy az elmúlt iskolaévhez nagy nehezen összerakott összegek az idén már megközelítőleg sem fedik a kiadásokat. Egy év alatt legalább duplájára emelkedett mindennek az ára.

A város szélében panaszokat hall az ember, amelyek közül különösen feltűnő az iskola könyvek drágasága feletti kifakadás. Előre kell bocsájtani, hogy e téren a legtöbben még nem tapasztalataiból beszélnek, csupán az eljövendő rossztól való felelem váltja ki a kifakadásokat. Elpanaszolják szülők, hogy értesülésük szerint az idén jóval magasabb lesz a tankönyvek ára, mint az az elmúlt esztendőben volt, úgy, hogy nagy aggodalommal néznek a bevásárlás ideje elé.

Miután nem tudtuk elképzelni, hogy mi lehetne az oka a tankönyvárak rohamos emelkedésének, felkerestük Oláh Sándor aradi könyvkereskedőt, aki kérdéseinkre a következő megnyugtató felvilágosítást adta:

— A közönség aggodalmának miucsen semmi alapja. A tankönyvek tulnyomó részét ugyanolyan árban árusítjuk idén is, mint az elmúlt esztendőben. Csupán arról van szó, hogy az új kiadásban megjelent könyvek ára lesz drágább. Ezek bizony kétszeresébe fognak kerülni a régi kiadásoknak. De ilyen könyv nem sok jön forgalomba az idén. Talán csak a felső kereskedelmi iskolában rendszeresített három vagy négy új kiadásban megjelent tankönyvet. Hogy az új kiadásoknak az ára oly,

hogy kapott-e a vonat parancsnoka a temesvári katonai parancsnokságtól engedélyt az élelmiszer kiszállítására, mert ebben az esetben a szabálytalanul eljáró temesvári katonai parancsnokságot vonják felelősségre. Ugyanis csak a frontra való szállításhoz adhatnak igazolványt az egyes katonai parancsnokságok. Ausztriába pedig egyedül a közéletmezési miniszter engedélyével lehet élelmiszert kivinni.

Fővárosi tudósítónknak alkalmá volt meghallgatni az ügyre vonatkozólag az Országos Közéletmezési Hivatal több előkelő állású tisztviselőjének a véleményét, aki kegyhangulag úgy nyilatkoztak, hogy helytelenül járt el az aradi rendőrség, amikor megengedte a vonat továbbutazását. Le kellett volna viténi a kocsikból az összes élelmiszert, mert amit Aradon foglaltak volna le, Aradon is maradt volna, és így a város közönsége váratlanul nagyobb mennyiségű élelmiszerhez jutott volna. Ebben az esetben természetesen erről többé szó sem lehet.

horribilis nagy, annak meg van az érthető magyarázata. Ezeket már a drága papírból készítették, nagyobbak a nyomdai költségek és különösen sokba került az illusztrációk előállítása.

Bánhidny Ilonka revolvere.

(Egy helyes volt aradi színész balesete körül)

Bizonyára sokan fognak még emlékezni Bánhidny Ilonkára, egy aradi vasutas szép, szőke leányára, aki jó néhány évvel ezelőtt eikerült Aradról és azóta szédítőnek mondható karriert futott meg. A szép Ilonka vonzódott a színpadhoz, ahol a bátyja is működött. Hiába való volt a szülők minden tiltakozása, Bánhidny Ilonka színésznő lett. Iskolát végzett és először Nagyváradon játszott. Azután eikerült más színtársulatokhoz, ahol szépségével, eleganciájával és tehetségével egymásután aratta a sikereket. Legutóbb Kassán játszott. Itt a közönség dédelgetett kedvence volt. Ráterelődött a budapesti színgazgatók figyelmébe is és Faludyéknak sikerült a művésznővé fejlődött szépséges aradi leányt leszerződtenni a Várszínházhoz.

Most rejtélyes hír érkezik Bánhidny Ilonkáról. Budapesti tudósítónk ezeket jelenti:

Tegnap megjelent a Rókus-kórházban Bánhidny Ilona, a Vigszínház fiatal tagja és arra kérte az orvosokat, hogy kötözzék be kezét, mert revolverrel véletlenül megsebesítette magát. Csakhamar kitudódott Bánhidny Ilona revolvertörténete és az egész városban arról beszéltek, hogy a színésznő öngyilkos akart lenni, sőt sokan az okát is tudni vélték és izgalmas szerelmi regényt kombináltak az öngyilkosság mögé.

Tudósítónk felkereste Bánhidny Ilonát az Újpesti rakpart 4. számú házában levő lakásán, ahol a színésznő édesanyja elmondotta, hogy szó sincs öngyilkosságról, mindössze jelentéktelen baleset történt. Elmondta, hogy Ilona állandóan nagyon jókedvű, cseppet sem ideges és egyáltalán nincs oka, hogy megváljon az élettől. A bátyja a minap érkezett haza a harcterről, Ilona ennek a revolverével játszott, a fegyver elsült és a golyó a színésznő balkezének a kisujját sértette meg.

Perek a borkonjunktura nyomán.

(Drágul és osik az ár.)

A háboru folyamán egy csomó felvidéki bevándorló Aradot szemelte ki arra, hogy jövőjét és szerencsáját itt alapítsa meg. Nem nagy rokonszenvvel fogadták Aradon ezeket a kereskedőket, annyi azonban bizonyos, hogy egyes árucikkekben, főleg a borban, jelentős életet hoztak az aradi piacra. Ezek a bevándorlottak nehezen tudják magukévá tenni az aradi kereskedők és az aradi piac szoliditását, amiből gyakran támadnak olyan differenciák, melyek a nyilvánosság elé kíváncsognak. Ilyen bevándorlott és Aradon borkereskedővé lett háborus alak Stauber Ábrahám, aki rövid idő óta már szállásbirtokos is és minden jel arra vall, hogy talán már túl van az első millió Rubikonján.

Stauber Ábrahámnak most két bordifferenciális peréről ad hirt nagyváradi tudósítónk:

Egyik tekintélyes nagyváradi cég megvette nemrégben Stauber Ábrahám aradi lakos 500 hektoliter borát. A bor 8 és fél garantált maligános. A vételár hektoliterenként 1000 korona volt. A borra a cég százezer korona előleget adott.

A bor átvételi határideje lejárt, de a cég nem jelentkezett a borért. A bor ára ugyanis időközben lement úgy, hogy az a bor, amit Staubertől 10 koronáért megvettek, ma 7 koronát ér és így a differencia 150.000 korona. Csak hogy Stauber Ábrahám viszont ragaszkodott a bor átadásához, mert attól félt, hogy a bor ára még jobban lemegy és akkor tekintélyesebb veszteség is érheti. Mivel pedig a nagyváradi cég nem akar tudni a borról, Stauber Ábrahám a bort a cég veszélyére most augusztus 19-én az aradmegyei Ujszentannán el fogja árvereztetni.

Ezzel éppen ellentétes fermészeti per az, amelynél most lesz a tárgyalása a nagyváradi bíróságnál. Mig fentebb arról van szó, hogy a vevőnek nem kell a bor, itt a per tárgya, hogy a vevő követeli a bort. Csakhogy ez a vásár — hat hónappal ezelőtt történt. Blau Sámuel, Reiner Sándor és a Kereskedelmi és Bizományi Rt. nagyváradi cég (Mezey Izidor) ugyan csak Stauber Ábrahámtól vettek meg januárban 1200 hektoliter 10 maligános bort 4 korona 40 fillérjével. Adtak is rá 50.000 korona foglalt. Az átvétel körül azonban pár napos huza-vona támadt. A vevők kifogásolták a bort és nem voltak hajlandók azt átvenni. Később a bor ára felment és Stauber Ábrahám elállott az üzlettől. Csakhogy most már a nagyváradi kereskedők ragaszkodtak a borhoz. Ebből különféle feljelentés, zárlat, eljárás keletkezett, és végül a nagyváradi törvényszék legközelebb fog érdemleges ítéletben dönteni afelett, hogy kié tulajdonképpen a mesés olcsóságú bor.

Meghiusult olasz támadás.

(Mí kíméljük Rómát — az ellenség Bécsét.)

Badapest, 1918. augusztus 14. (Hivatalos.)
Olasz harctér: A Tonale vidékén az ellenség tegnap megkezdte a már hosszabb idő óta várt támadást. A támadások délelőtt kezdődtek a Noce és a Carca di Genova patak forrásvidékén levő őrséink ellen előretöréssel. Délután erős tüzéségi előkészítés után megkezdődött a támadás a Tonale-állásaink ellen. A harcunk nézve kedvezően folyt le. Egyes előretolt hegyvidéki erők visszaszorításától eltekintve, az olaszok seholyem tudtak sikert kivívni. Egyébként a délnyugati harctéren nem történt külö-

nös esemény. — Albániában a Devoli-völgytől keletre zászlóaljaink hatalmukba kerítették néhány ellenséges támaszpontot. A vezérkar főnöke. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Luganóból jelentik: A Vatikánhoz közel álló körökben, svájci lapok közlése szerint azt beszélnek, hogy a pápa az olasz kormánytól lépéseket tett és közölte, hogy az olasz reptülők kímélni fogják Bécs városát. Viszont az osztrák kormány ígéretet tett, hogy Rómát fogja kímélni. Ez a megegyezés nemsokára létrejön.

Genéből jelentik: A Havas-ügynökség római jelentése szerint Olaszországban arra számítanak, hogy Ausztria és Magyarország részéről a legújabb offenzíva közvetlen közel áll és már biztosra lehet venni, mert a Piave medre hosszabb ideig száraz marad.

MŰVÉSZET.

Közelednek a „33-as napok.”

(Kik lesznek a sátorvezető hölgyek.)

A „33-as napok” nagy rendező-bizottsága tegnap délután 6 órakor tartotta a városháza közgyűlési termében záró értekezletét. A gyűlésen Vásárhelyi Janka elnököt, aki melegen üdvözölte a nagyszámban megjelent, több mint száz főnyi közönséget. A padsorokat szinte zsufolásig megtöltötték Arad lelkes hölgyei s a legnagyobb készséggel és örömmel ajánlották meg közreműködésüket a siker érdekében.

Szudy Elemér t. hadnagy terjesztette elő az immár minden részletében kidolgozott programot, amelyet egyhangulag elfogadtak. Megállapodott az értekezlet a sátorvezető hölgyek személyében is, akik a következők lesznek: Vásárhelyi Janka (pezsgő) gróf Üchtritz Amadé Emilné (pezsgő) Hozspodár Ernőné és Witauschek Lajosné (virslí, bor, sör, disznótor), Laczay Endréné (virslí, sör, bor), Kara Gyözőné (szalámi, sör, bor), Baross Zsigáné (cukrászda), dr. Tisch Mórné (trafik), dr. Luszt Ferencné (Lacikonyha), Lészay Sándorné (gyümölcs és hűsítő italok), özv. Csillag Lajosné (konfetti, jelvény és levelező-lap). Külön sátor lesz felállítva ugy vasárnap, mint kedden a vasutállomáson Szemere Kálmáné vezetésével és a Sporttelepen. Ez utóbbi sátor vezetősége még nincs összeállítva. Az egyes sátrakban közreműködő hölgyek, valamint a teljes rendező-bizottság névsorát a szombaton reggel megjelenő „33-as Ujság” fogja közölni. Ebben a színes és gazdag tartalmu lapban lesz benne az ünnepek teljes és kimerítő programja is. A „33-as Ujság” 10.000 példányban jelenik meg és 60 fillérért fogják árusítani.

A szombati strandünnepélyre 1 korona, a hajóra halpaprikással együtt 20 korona, kedden délután a parkokba pedig 2 korona lesz a belépődíj.

Nagy Endre ma táviratot küldött a rendezőségnek és bejelentette, hogy már szombaton Aradra érkezik és mint vendég részt vesz az ünnepségen.

* A Modern Kabaré csütörtöki estéjén bucsuzik az aradi közönségtől Major Ilonka és Vágó Géza, a társulat két legrégebb és talán legerősebb tagja. A közönség a jegek legnagyobb részét már lefoglalta. Délután mérsékelt helyáru előadás lesz. Pénteken teljesen új műsort mutat be a kabaré társulata. Ez az előadás már Arday Endre, a kabaré kiváló új komikusának rendezésében kerül színre. — A Táncszínház előadásait és a parkettáncot naponta nagy közönség nézi végig.

* Barics Gyula halál híre. Ma egész éjjel zakatolt a telefon az Aradi Közlöny szerkesztőségében. Nem tudjuk megmondani, hogy hányan kérdezték meg tőlünk a legösszintébb részvét hangján, hogy igaz-e, hogy Barics Gyula, az aradi színháznak ez a kedves népszerű tagja Hódmezővásárhelyen meghalt. Honnan keletkezett ez a hír azt nem tudjuk, de az bizonyos, hogy az egész városban megdöbbenést és konsternációt keltett. Érdeklődni akartunk Hódmezővásárhelyen, de ott nincs éjszakai telefonszolgálat, de aradi rokonai nem tudtak felvilágosítást adni, mert ők sem kaptak Vásárhelyről értesítést. Már pedig nem valószínű, hogy Barics sorsának esetleges tragikus fordulatáról ők ne tudnának. Azt tartja a közmondás, hogy akinek halálhírét keltik, az sokáig él. Bizonyára így lesz ez a kedves művész életében is.

* Elhunyt színigazgató. Krémer Sándor színigazgató Békésgyulán, ahol jelenleg a társulata játszik, ötvenkilenc éves korában meghalt. A magyar színészet egyik régi, érdemes férfját veszítette benne. Színészsze 1878-ban lett és Aradi Gerő, majd Pesti Ihsz Lajos társulatánál működött. Kerek két évtized óta volt színigazgató és társulatával játszott Szabadkán, Szatmárott, legutóbb pedig Ungvárott. Gondos, lelkes színigazgatónak bizonyult mindig, akit egyaránt szeretett társulata, meg a közönség és akit nagy népszerűség övezett a színészegyesületben, amelynek minden mozgalma hathatós támogatóra talált benne. Temetésén, amely ma déltán volt Békésgyulán, képviseltette magát az országos színészegyesület.

* Az új színház alapja. A városi törvényhatóság mai közgyűlésén hozzájárult a színházi helyárok felemeléséhez és kimondotta, hogy az így befizetett színházi jegyadóból befolyó többlet felét a színház jókarban tartására fordítja, másik felét pedig az építendő új színház alapja javára kamatoztatja.

Arad parlamentjéből.

(Egy választás szokatlan eredménye. — Az árvák kosztja. — Kiliényi bucsuja.)

Augusztusi közgyűlés — rendes körülmények között annyit jelent, mint szürkesség és unalom. Talán e régi tapasztalás okozta, hogy a mai közgyűlés elején alig néhány városatyá dörögött az ülésteremben kötelességtudóan bár, de — árván...

— Hja! ma az árvák napja lesz! — mondotta Kneffel, akit nyilván elsomorított ez a részvétlenség.

A városi ház tornyában már jól túlhaladta az obligát 4-es számot a mutató, midőn a terem padsorai telni kezdtek. Apró léptekkel sietve jött Kiliényi. Egész lénye csupa derű és mosolygás. Ilyen vidámnak még senki sem látta. Az előjövendő nyugalom jóleső színe volt már az arcán. Oh, a szabadság nagy arcképfestő! Valószínűleg ilyen színes mosoly röpke lehet a Zubor Andor arcán is, akit a kormánybiztosi tevékenység nagyon kifárasztott. Ő is szabadságot kért.

— Derogál neki visszajönni! — morogta Söfalvi. A közgyűlés azonban más véleményen volt s a szabadságot megadta, de csak — szeptember 1-ig. Akkor, mint a jó diáknak be kell vonulni. Vége a vakációnak! Pedig hogy milyen kíváncsatos hely Arad, már referálja is Angel főjegyző. Egy osztrák honos aradi lakos polgárjogot kért Arad városától.

— Megadjuk — kiáltja Avarffi, de Múlek szigorúan rá néz: — Mit gondolsz? A lisztünket Ausztriába exportáljuk, élelempusztítókat meg onnan importálunk?!

A kis vitát nagy vita követi. Szavazás is lesz. Azt hinné a beavatatlan, hogy legalább is polgármestert választanak, oly nagy lesz a zérdeklődés. Egy irodai segédtszű állást töltenek be. Két ifju emberről van szó s úgy látszik, mind

kettő érdemes és jóra való tisztviselő, mert ugyan csak erős küzdelem folyik közöttük között. Az eredmény: 29—29.

— Döntsen a polgármester! — zugják a szavazók. De a város feje nem hajlandó a felelősséget magára venni. Törvénykönyveket vesz elő, mint a régi irástudók és magyarázni kezd. Hogy mit mond: alig hallatszik, de minden mondat után refrénként hangzik fel: — Döntsen a polgármester!

— Döntsen a sors! — mondja ki végül a szót ez utóbbi, azaz hogy — szavazzunk még egyszer!

A karzaton, a szavazásra festületileg kivonult tisztviselőnek a rokonszenv érzésével csoportosulnak a két drukkoló delikvens köré. De amíg lent a teremben egyenlők a szavazatok, odafenn, ugylátszik, az egyik pályázónak határozottan nagyobb sánszai volnának, ha a nőket szavaztatnák meg.

S csakugyan, megindul a szokatlan aktus. Ugyanabban az ügyben az új szavazás. Egyesek mosolyogva néznek körül: — Mi lesz, ha ismét 29 és 29 lesz a szavazatok aránya, ám egyesek segítenek a bajon. Kisietnek a folyosóra, ahol 2—3 unatkozó városatya cigarettázik:

— Siessenek csak be! Szavazni gyorsan! s már viszik is őket a zöld asztal urnája felé, melyet képletesen *Parocz Béla dr.* két keze jelképez s az arány most: *Juhász Zoltán 31, Weinberger Henrik 30.* Ime ilyen csekélyiségeken dől el az emberek sorsa. Erre az esetre igazán elmondhatjuk mi is azt a bonmót, melyet egy bölcs ember mondott az osztálysorsjáték húzása után a síránkozónak:

— Ön azt mondja, hogy pechje volt? Dehogy. Tudja mi a pech? Nem az, ha az ember nem nyerte meg a főnyereményt, hanem, ha a sorsjegye mellett levő szám nyerte meg.

Ilyen előzmények után természetes, hogy az árvaház ügye megiehetősen izgalmas kampánynak indult. A referáló tanácsos meggyőző szavakkal bizonyította az árvák ügyével kapcsolatosan, hogy a nőegylet tagjai jól tudnak főzni.

— A nők mindenkit megfőznek! — udvarias kodott egy gáláns városatya, úgy látszik, hogy a tanácsos urat is megfőzték...

— Szív kell ide, sóhajtott *Kniffel*, aktákkal nem laknak jól a szegény kis árva gyermekek.

— Igaz, vélekedett *Reinhardt Gyula*, nem volna szép, ha félnének a fáradságtól és felelősségtől, midőn arról van szó, hogy otthon nyújtunk azoknak, akiket ilyen mostohán vert ki a sors a családi fészekből.

S a közgyűlés azok mellé állt, akik a sziv hangján beszéltek, a házi kezelés mellett döntött. Most már csak az a kérdés, hogy a szép szónoklatok után mit fognak mondani az árvaház apró bus lakói?

A nagylelkűségben mint egy langyos fürdőben pompásan érezte magát a közgyűlés s egy újabb rohamot indított, most már *Kilényi János* főszámvevő felé, kinek nyugdíjazása iránt való kérelmét most méltatták meghatottan.

— Maradjon még! — zugták feléje.

— Legalább a háború végéig! — kérlette *Adler Andor*.

— Még harminc évig? — sóhajtott *Kilényi*, elég volt az eddigi 42 esztendő...

Eljenezve, tapssal köszönte meg a város a derék és puritán tisztviselőnek ezt a munkában eltöltött negyvenkét évet; elismerő szavakból fontak koszorút neki örök emlékképpen s meleg köszönések bizonyították, hogy ha más nem is, de a tisztelet kijár a becsület és munka napszámának — az élete alkotmány...

Ez a megható és szép ünneplés volt a pont Arad városatváinak mai laigralása után, melven sokkal több jóakarattal mutatkozott, mintsem azt egy szürke augusztusi közgyűlésről feltételezni mertük volna.

Anglia szövetségesnek tekinti a cseh népet.

(A cseh csapatok helyzete kritikus. — A bolsevik uralom vége.)

Rotterdamból jelentik: Az angol kormány, hivatalosan közli: A háború kitörése óta a cseh nép a közös ellenségnek minden módon ellenállott. Jelentékeny seregeket küldött a harcerekre és Oroszországban, valamint Szibériában azért harcol, hogy a németek betörésének gátat vessen. Abban a törekvésében, hogy függetlenségét kivívja, *Angolország a cseheket szövetséges nemzetnek tekinti* és a három különböző harctéren küzdő szövetséges cseh sereget egységesnek ismeri el, amely a központi hatalmak ellen háborút visel. Angolország a cseh-szláv nemzeti tanácsot a cseh nemzet legfőbb képviselőjének ismeri el, amely a később elkövetkező cseh-szláv kormányának jelenlegi meghatalmazottja és a cseh sereg teljhatalmu parancsnoka.

Genéből jelentik: Az *Avanti* jelentő Moszkvából, hogy *Mihály* nagyherceg manifesztumot intézett a néphez, melyben azt igéri, hogy a rendet helyre fogja állítani. A nép elutasítólag viselkedett a manifesztummal szemben, mert a Romanovokkal nem akar tárgyalni.

Berlinből jelentik: A *Vossische Zeitung* rotterdami jelentése szerint a *Times* Tokióból úgy értesül, hogy a cseh-tót brigádok az Uzure melletti Transzbajkában erős magyar-osztrák csapatokkal találkoztak és megkezdték a harcot.

Zürichből jelentik: A *Corriere della Sera* jelentő: A cseh csapatok helyzete Szibériában nagyon megnehezült. Különösen Nyugat-Szibériában és a Bajkal-tó mellett veszedelmes a

Megjött a férj a fogságból.

(Egyik tizenkilenc, másik egy híján husz)

Messzi Szibériából, az orosz steppékről, a kínai határ mellől, a Kaukázus bércei közül tömegesen jönnek haza a mi hadifoglyaik. A vágy szárnyakat növesztett az évek óta rabságban sanyalódóknak, hogy minél hamarabb itthon lehessenek, hogy karjukba ölelhessék az asszonyt, megcsókolják a régóta nem látott gyermeket, aki azóta már megnőtt, talán meg sem ismeri a rabságban megöszült apát. És gyakran emgtörténil: a véletlennek az a különös játéka is, hogy a hazatért hadifogoly visító apróságot talál tűzhelyén. Az ilyen vizortlátásokból, származnak azután a családi tragédiák, a melyek a bíróság előtt nyernek prózai befejezést.

A napokban Aradon is tragédia készült. Hosszas rabságból tért haza egy aradi iapros. Még messzi Oroszországba kapta ismerőseitől és jóakaróitól a leveleket, hogy az asszony itthon selyemben jár, finom elegáns urakkal sétál, törzslátogatója a mozina kstb. stb. Értethető, hogy milyen lelkiállapotban érkezett haza az aradi iapros.

Sötét este kopogtatott be a külvárosban levő lakására. Véletlenül otthon volt a feleség, aki leánynevével együtt lakott. Az asszony, a mikor régen nem látott élete párja belépett a szobába, az örömtől elájult. A sógornó a hazatért nyakába borult és örömkönyeket ejtett. Szóval stilszerű családi jelenet játszódott le — az asszonyok részéről.

A férj azonban a helyzethez és lelki állapothoz illő zord tekintettel nézte végig feleségét és sógornójét. Amikor az asszony magához tért, a hazatért katona, jobban mondva: a váratlan

helyzetük, ahol 30.000 ember áll velük szemben.

Helstingforsból jelentik: A Huvudstads Bladet mai száma azt írja, hogy német körökben komolyan foglalkoznak azzal a tervvel, hogy, nemsokár megszállják Pétervárt.

Koppenhágából jelentik: A moszkvai lapok számitanak arra, hogy a bolsevikiek hamarosan letűnnek a közélet teréről. A legnagyobb valószínűség szerint forradalmi szociálistákból álló fogja követni őket, *Csernov Vladimir* és *Szavinkov Barisszal* az élén. Az sem lehetetlen, hogy katonai diktatura következik *Kornilov* diktátorral az élén, de ez esetben *Mihály* nagyherceget fogják megtenni az alkotmányos orosz birodalom uralkodójává. Entente-körökből származó jelentések szerint a vörös gárda feloszlása gyorsan halad előre, a hatvanezer pétervári gárdista közül most már alig 15 ezer van együtt, a legtöbbben dezertáltak, magukkal vitték fegyverüket és kijelentették, hogy nem akarnak többé háborút viselni.

Berlinből jelentik: *Helstingforsba* érkezett magas orosz személyiségek közül, hogy a szovjet-kormányának az a kísérlete, hogy az északi megyékben néhány évfolyamot határvédelem céljából mozgósítson, kudarcot vallott. Midőn a mozgósítást rendelet megjelent, a munkások rögtön tiltakozó gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a munkások a jövőben csak oly célért fognak harcolni, amelyek maguk is helyesnek tartanak.

vendég megragadta az asszony bluzát és ráförmedt:

— Mi ez? Selyem-rongy. En nem ilyenben hagytalak itthon. Hol szerzed ezt?

A feleség hallgatott. Sokatmondóan hallgatott, úgy, hogy a férj útésre emelte a kezét. A sógornó sikoltva ugrott közéjük és kérte a felindult embert, aki ryersen kiáltott a leányra:

— Mit véded? Te is olyan vagy, mint é. Takarodjatok a házamból!

A két nővér azonban nem mozdult ki a házból. Később vacsorát tettek az asztalra. A férj haragja kissé elpárolgott, amikor a párolgó ételt meglátta. Már egészen csendes ember lett, amikor a finom falatokkal csillapította éhségét. Szemközt ült vele az asszony, aki két karjára támasztva fejét busan nézett a rabságban megnyúlt arcú férfira. Cserdesen nézegették egymást majd megszólalt az asszony:

— Hallom, hogy Oroszországban asszonyod volt.

— Nekem? — kérdezte ijedten a férj.

— Neked, válaszolta az asszony. Hazatért ismerősök mondták. Aztán szép volt tegalább? Szébb volt, mint én?

A férj hallgatott. A szemét lesütötte, nem mert mert az asszonyra nézni. Majd csendesen megszólalt:

— Hát olyan orosz nőszemély volt. Nem volt szébb náladnál.

Az asszony kérlelhetetlen nyugalommal tovább folytatta:

— Aztán azt is mondták, hogy gyereket is hagytaal Oroszországban. Igaz?

A férj feje a mellére havvatlott. Már nem mert szólni. Kiderült minden büne, nem tudott védekezni. Meg kell jegyeznünk, hogy az asszony semmit sem hallott férjéről, csak asszonyi ravaszággal ráhibázott az igazságra. És másnap karonfogva, mint a fiatal házások mentek sétára, mentek moziba, ahol a vendéglőbe, azután haza a megült családi fészekbe.

HIREK

— Az Aradi Közlöny legközelebbi száma az ünnep miatt szombat reggel jelenik meg.

— A király utazása. Bécsből jelentik: A Korespondenz Wilhelm jelenti Linzből: A király a német főhadiszállásra való útjában tíz percig időzött a linzi pályaudvaron. Őfelsége kiszállt a vonatból és egyideig fel és alá járkált. Egy ünnep alatt százan és százan özönlötték el a pályaudvart, az egybegyűlt tömeg az uralkodót lelkesen ünnepelte. Egy más állomáson éppen egy katonavonatot időzött. Őfelsége felkereste a katonákat, üdvözölte a tisztet és a legénységet, különösen aziránt érdeklődött, hogy van-e a legénység között sok fogságból hazatért. Ezeket nagyjából megköszöntette, érdeklődött fogságbajtásuk körülményeiről, idegenben való sorsukról. Midőn az uralkodó ismét felszállt a kocsiába, a katonák lelkes éljenzéssel kísérték.

— Kiténtetés. A király Laczay Endre 2. honvédegyezredbeli népfelkelő főhadnagyot a hadi vasúti szolgálatban tanúsított kitünő szolgálata elismerésül a koronás arany érdemkereszttel tüntette ki.

— Elismerés a nyugalomba vonuló főszámvevőnek. A mai közgyűlés teljesítette a 42 éve szolgálatot teljesítő Kilenyi János főszámvevőnek nyugdíjaztatása iránti kérelmét. Mülék Lajos dr., Szathmáry János és Váriassy Lajos polgármester a legnagyobb elismeréssel adták a nyugalomba vonuló főszámvevőnek a nyugdíjára vonatkozó kifizetett összeg és eredményes működéséért és indítványukra a közgyűlés kimondotta, hogy a főszámvevő érdemeit jegyzőkönyvben örökíti meg. Kilenyi meghatottan köszönte meg az elismerést és sajnálkozását fejezte ki, hogy a háboru után megvalósítandó munkában megrongált egészsége miatt már nem vehet részt. A közgyűlés a főszámvevő nyugdíját a lakbérnyugdíjjal együtt évi tízezer koronában állapította meg. Visy Ferenc volt városi főpénztáros özvegyének 2400 korona, Kövér Zsigmond, volt városi kamarás özvegyének évi 1400 korona özvegyi ellátási díjat és Szlavkóvics Péter volt gőzvasúti ellenőr özvegyének évi 600 korona kegydíjat szavazott meg.

— Egyszerűsítették az udvartartást. Bécsből jelenti a Korespondenz Wilhelm, hogy Károly király uralkodása óta az udvari szertartások és az egész udvartartási szolgálat rendkívül egyszerű lett. Gyakori eset, hogy az udvari vasúti és gazdasági hivatalok látják el a szertartásokat. Maga a király kívánta ezt így és ennélfogva Hunyady József gróf első főudvarmester ajánlatára az udvartartás három szolgálati ágának hivatalnokait egységes rangjelzéssel ruházták fel és az udvari egyenruhát egyszerűsítették. Az egyenruha nem lesz többé, mint eddig, arannyal dusan himzett piros díszuniformis, hanem sokkal egyszerűbb himzett egyenruha, amely hasonló a közös miniszterium hivatalnokaihoz, tehát az egyenruha kifejezésre fogja juttatni az udvari hivatalnokok jellegének közösségét.

— Izgalmas választás a közgyűlésen. Szokatlanul izgalmas választás zajlott le a mai városi közgyűlésen. Egy segédtiszt állást töltött be a törvényhatóság. Két városi napidíjas: Weinberger Henrik és Juhász Zoltán pályázott az állásra. A titkos szavazás során 58 szavazatot adtak le, ebből Weinberger 29 és Juhász szintén 29 szavazatot kapott. Most bujni kezdtek a törvénykönyvt, miként intézkedik egyforma szavazatok esetén. A törvény rendelkezése szerint a polgármester új szavazást rendelt el és kijelentette, hogyha a szavazatok aránya ismét egyenlő lesz, sorshuzás fog dönteni. Erre azonban nem került a sor, mert elkésett városatyák siettek leszavazni és így 61 szavazatot adtak le, tehát az egyik pályázónak okvetlenül győznie kellett. A leadott szavazatokból Juhász 31, Weinberger 30 szavazatot kapott s így Juhász egy szavazattal segédtisztté választották.

— Repülőbiztek katasztrófája. Bécsből jelentik: Herbert Jenő, Ehrfeld és Kucsera nevű repülőhadnagyok lezuhantak. Kucsera életveszélyesen megsebesült.

— A filmeket cenzurálni fogják. Budapestről jelentik: A mozik államosításáról szóló törvényjavaslattal kapcsolatban sor kerül a filmek cenzurájára is. A kormány megbízta Horváth Elemér miniszteri tanácsost az erre vonatkozó javaslat kidolgozására, amely valószínűleg még ebben az évben elkészül. A javaslat állítólag központi cenzura-bizottság felállítását tervezi. Ennek a bizottságnak kell bemutatni minden filmet és csak a bizottság engedélye után lehet forgalomba hozni. A cenzurázásért külön díjat is kell fizetni. A kormány e díjból néhány százezer korona bevételre számít.

— A milliók zsircsempészés tárgyalását elnapolták. Zágrábból jelentik: A milliók zsircsempészés egyik vádlottja, Mihajlovics Sándor időközben katona lett és így nem jelenhetett meg a mai tárgyaláson. A védő indítványt tett a tárgyalás elhalasztására és a bíróság hosszas megbeszélés után el is halasztotta a tárgyalást, utasítva a vizsgálóbíró Mihajlovics kinyomozására. A három letartóztatott vádlottat állandó szigorú rendőri felügyelet mellett szabadon bocsátották.

— Bucsu a csehektől. Kaposvárról jelentik: A Kaposvárott állomásozó 98. gyalogezredet elhelyezték és ebből az alkalomból a Somogyi Hírlap bucsuztatja a cseh ezredet. Bucsuztatójában többek közt a következőket írja:

— Elmentek a csehek, akik majdnem kifizették Kaposvárt, akik idehozták egész familiájukat a nyakunkra és nagymennyiségben csempésztek ki élelmiszereket. A legénység nálunk nem volt külön a tisztikar cseh része se. — Egvetlen jótékonycélú estélyen soha meg nem jelentek a kávéházakban tüntetőleg csehül beszéltek stb. Elmentek, kevesen siratják őket.

— Kiténtették a „Danzer's Armeé Zeitung”-ot. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a kereskedelmi miniszter a Danzer's Armeé-Zeitung című lapról a postai szállítási jogát a magyar szent korona országainak területére nézve megvonta.

— Rablógyilkossággal vádolt apa és fia a haditörvényszék előtt. Kolozsvárról jelentik: Kettős rablógyilkossággal vádolt apa és fia bűnperében itélkezett tegnap a kolozsvári hadosztálybíró. A két napig tartó izgalmas tárgyalás után a vádlottakat bizonyítékok hiányában felmentették. Csikbámfalva községben április hó 17-én hajnalban meggyilkolva találták Botár János jómodu parasztgazdát és szolgáját, Szöcs Jánost. A házban a gyilkosok feltörték a szekrényeket és onnan nagymennyiségű élelmiszert loptak el. A csendőrség a megejtett nyomozás során megállapította, hogy a ház udvaráról csizmányokat vezetnek. Szász János telkére. Itt a szemétdomb mellett elásva turót és zsirt találtak, melyben a meggyilkolt leánya felismerte az ellopott tárgyakat. A csizmányom pontosan megegyezett a Szász János Vince nevű fia lábán levő csizmával. Ezen gyanúkok miatt Szász Jánost és Szász Vincét letartóztatták. A tárgyaláson, melyet Bíró Balázs főhadnagy bíró vezetett, mindkét vádlott tagadta, hogy a kérdéses éjszaka a Botár telkén járt volna. Szász Vince is, dacára a csizmányomnak, mindvégig megmaradt azon állítása mellett, hogy a gyilkosságot nem ő követte el. A kihallgatott tanúk egy része enyhítette a vádat, viszont mások terhelő vallomást tettek. A hadbírósság hosszas tanácskozás után a felmerült bizonyítékokat nem találta elegendőnek a bűnösség kimondására és vádlottakat a rablógyilkosság vádjától felmentette.

— Lovagias ügy egy kis kutya miatt. Budapestről jelentik: A margitsziget felső vendég lőjében tegnapelőtt este heves összeszólalkozás támadt dr. Kain Zoltán fővárosi ügyvéd és Haim Viktor, a török konzulátus titkára között. Az ügyvéd nagyobb társasággal vacsorázott és kiskutyáját az asztalnál etette meg. A szomszéd asztalnál ülő Haim Viktor erre megjegyezte:

— Pfüj! Izléstelenség, hogy valaki az asztalon, tányérból etesse a kutyáját.

— Nem is tányérból, hanem hamufartókból eszik. Külön pedig nem vagyok kíváncsi a maga ostobaságaira.

Haim felpattant és sértően válaszolt. Miután kölcsönösen elhalmozták egymást sértésekkel, az urak névjegyet cseréltek s az ügynek lovagias folytatása lesz.

— Könyöt Testvérek hadsegélyző cirkusza. A cirkusz pártoló közönségnek még élénk emlékezetben van Könyöt Testvérek hatalmas cirkusz vállalata, mely már a békeidőben jó hírnevet szerzett magának. Könyötök cirkusza a háborus nehézségek dacára modernül van felszerelve és műsoruk a legkiválóbb sláger-számokból áll, úgy, hogy annak megtekintése elsőrangú szórakozást nyújt. Így volt ma is. A közönség egy kellemesen eltöltött est emlékével távozott a cirkuszból. A cirkusz látványosságai között elefántjai, Radetzky pompás medvecsoportja, Elviró a csodaember, Könyöt Mariette a bájos lovagnő, Zass, az erő fenomen, 3 Berri nővér nagyszerű sodronyművésznők, Rossay, az ostoba August 20 szuronyos katonát ugrik át, Princ, a kedvelt magyar bohóc. A nagyszabású vállalat a Honvédelmi Miniszterium Hadsegélyző Hivatala özvegy és árva alapja gyarapítására tartja előadásait. A cirkusznak szakzerű üzletvezetője Kopp Gyula, aki az aradiaknak már kedves ismerőse.

— Kühmann bevonul. Berlinből táviratozák: Kühmann volt államtitkár, aki jelenleg fivérével egyik bajor birtokán üdül, szolgálattételre jelentkezett a katonai hatóságoknál.

— Visszatartott katonát felmentés. Nagyon sokat beszélnek most Nagyváradon a Parkszálloda bezárásáról, amiről az Aradi Közlöny is írt. Igen érzékenyen érinti a szállodai lakásokat igénylő közönséget a hotel zárva tartása, azonban a szálló megnyitására — mint írtesülünk — aligha kerül hamarosan sor. Vaiszlovich Emilnek, a szálloda tulajdonosának a polgármester sürgős előterjesztésére a honvédelmi miniszteriumtól megjött a felmentése a 37-esek nagyváradai hadkiegészítő parancsnokságához. Amde a felmentés nem léphetett hatályba, mert Des Echerolles Kruspér István százados, a hadkiegészítő vezetője, felsőbb katonai intézkedésre az utolsó percben visszatartotta. Vaiszlovich Emil felmentése már vasárnap megjött Nagyváradra, azonban azt nem kézbesítették ki és nem is foganatosították. — E miatt után Vaiszlovich Emilnek fel kellett öltönie az egyenruhát s be kellett vonulnia. — Egyelőre Aradra, majd onnan alighanem Belgrádba kerül. Vaiszlovich Emil ellen hadbíróssági eljárás indult meg amiatt a felmentése miatt, amelyet Fráter Iván főispáni titkárnál a hadikölcsön jegyzésről tett, mondván, hogy ő antimilitarista, aki a háboru folytatását nem könynyíti meg azzal, hogy hadikölcsönt jegyez. E miatt indult meg Vaiszlovich Emil ellen a hadbíróssági eljárás s erre való tekintettel az ügyet ellene akként öhajítja lefolytatni a hadbírósság, hogy az eljárás folyamata alatt Vaiszlovich katonai szolgálatban legyen.

— Tök a téli káposzta helyett. Miután alapos az a feltevés, hogy az idei káposzta termés a megnövekedett szükség kielégítésére nem lesz elegendő, a közéletmezési miniszter rendelete alapján felhívom a közönséget, hogy a piacra kerülő nagymennyiségű tökből télire besózásra, vagy savanyítás után minél nagyobb mennyiségben konzerváljon. Lócs, helyettes polgármester.

— Tíz millió pénzbírság. Bernből írják: Athéni távirat szerint Görögországban érték el a minap a pénzbüntetés rekordját. Conarionis tengerészeti miniszter tízmillió drachma pénzbüntetésre ítélte el Abatielos hajó tulajdonost, mert három gőzösét Görögország legnagyobb hajótérinsége idején idegen államoknak adta el. A pénzbírságot nyomban be is hajtották a gazdag görögön, ugyanis addig lefoglalva tartották hajóit, míg az összeget ki nem fizette.

— Gabel Jakab meghalt. Budapestről jelentik: Gabel Jakab nagyváradai polgári iskolai igazgató a budapesti zsidó-kórházban ma reggel hosszas szenvedés után hatvannégy éves korában meghalt. Rendkívül szorgalmas ember volt, sokat dolgozott s különösen a tanügyi irodalom terén volt sikerei. Tagja volt Nagyvárad törvényhatósági bizottságának s alelnöke az ottani munkapártnak. Hossza időn át szerkesztette az orthodox izraelita egyház hivatalos lapját, a Magyar Zsidót. Holttestét Nagyváradra szállítják s ott helyezik örök nyugalomra.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Nem kaptak a németek békeajánlatot. — Ellentétek a lengyel királyság körül.

Köln. A Kölnische Zeitungnak jelentik Berlinből: Hintze államtitkár „Lloyd George történelemhamisítása” címen a következőket jelenti ki:

— Lloyd George augusztus 4-iki, az angol néphez intézett üzenetében azt állítja, hogy hat hónappal ezelőtt Németország urai a világ nemzetközi viszonyának biztosítására és észszerű szabályozására vonatkozó javaslatot visszatartották. Levetették a mérséklet álarcát, Oroszországot felosztották és Romániát rabszolgává tették.

A Kölnische Zeitung munkatársa Hintze külügyi államtitkárhoz fordult azzal a kéréssel, hogy Lloyd George állításáról nyilatkozzék. Hintze a következőket mondta:

— Illetékes katonai és politikai helyen sem mit sem tudnak az antant ily észszerű békeajánlatáról. Ha az antant államférfiai komolyan akarnák a megegyezéses békét, úgy megbeszélések végett meghatalmazott embereiket bízták volna meg azzal, hogy Németországhoz közeledjenek. Az észszerű békeajánlatnak Németország részéről történt visszautasításról szó sem lehet. A birodalmi kancellár pontról-pontra bebizonyította, hogy abban az időben, amelyre Lloyd George állítása vonatkozik, semminemű

békekészség, még kevésbé tárgyalási készség nem mutatkozott, hanem kezdeményezéseink gunyra és dagra találtak.

‘Az államtitkár végül különösen hangsúlyozta, hogy nem rajtunk, hanem az antant államférfiakon mulik háboru folytatása.

Berlin. A Wolf-ügynökség jelenti este: A harctéren nincs ujság.

Berlin. Hivatalos jelentés: Augusztus 23-án tengerészeti légi haderőnk 9 ellenséges repülőgépet lőttek le. Sachenberg tengerész hadnagy 19 -20., Osterkampfi 19. légi győzelmét aratta.

Berlin. A Berliner Tageblatt jelenti a király tartózkodásáról a főhadiszálláson: A lengyel kérdést illetően még mindig egymással szemben áll Burián gróf felfogása, aki még mindig az osztrák-lengyel megoldást kívánja és a német felfogás, amely ragaszkodik ahhoz a gondolathoz, hogy Lengyelország külön királyt kapjon. A főhadiszálláson tartózkodó lengyel kiküldöttek a német álláspont felé hajlanak. A lengyel kiküldötteknek öt jelöltjük van a trónra és pedig: Vilmos Ágost porosz herceg, egy szász, egy württembergi herceg, Károly István főherceg és a bolgár király második fia Cyrill herceg.

— Sikasztás a győri ágyugyárban. Győr-ből jelentik: Schmitterer Antal budapesti születésű magánhivatalnok a győri Magyar Ágyugyár kárára huszezer koronát elsikkasztott, azután megszökött. A rendőrség körözi.

— Felemelték a detektívek szolgálati napi-díját. A detektívek, akik a háboru alatt emberfeletti munkát végeznek és az egész város közönségének elismerését kiérdemelték, azzal a kérelemmel fordultak a közgyűléshez, hogy ügyeleti szolgálati napidijukat 3 koronáról emeljék fel 6 koronára. A tanács nem javasolta a kérelem teljesítését, ellenben a közgyűlés arra az álláspontra helyezkedve, hogy a detektívek helyzetét segíteni kell, megszavazta a 6 korona napidíjat.

— Elsüllyesztett amerikai gőzös. Zürichből jelentik: Az amerikai tengerészet hivatalos jelentést adott ki az O. B. Jennings nevű 10.300 brutto regisztertonnás gőzös elsüllyesztéséről. A torpedózás Virginia partjáról száz kilométerre történt, német tengeralattjárók süllyesztették el. A legénységet sikerült megmenteni.

— Megszüntették Frigyes Lipót herceg gondnokságát. Berlinből jelentik: A Berliner Zeitung am Mittag értesülése szerint Frigyes Lipót porosz hercegnek gondnokság alá helyezését megszüntették. A királyi ház miniszterével egyetértve a herceg gondnoka indítványozta a bíróság előtt a gondnokság megszüntetését, amely a császár kifejezett kívánságára történt.

— Kiténtetés. A hadsereg főparancsnokság Koch Dánielnek, a 2. honvédegyalozozred őrmesterének, aki a háboru alatt csapattestének igen sok hasznos szolgálatot tett, a koronás vaskeresztet adományozta.

— Telefon Budapest és Berlin között a lakók részére. Berlinből jelentik: A magyar kereskedelmi miniszter beleegyezett abba, hogy szeptember elsejétől kezdve napilapok részére Berlin és Budapest között újból felvegyék a telefonforgalmat, amely a háboru kitörése óta szünetel. E kérdésben az osztrák kereskedelmi miniszter még nem döntött.

— A Frankfurt elleni repülőmadadás. Frankfurtból jelentik: A tegnapi Frankfurt elleni repülőmadadásban 12 ellenséges repülőgép vett részt, amelyek 26 bombát vetettek. Tizenkét ember meghalt, öten súlyosan megsebesültek, a könnyű sebesültek száma igen nagy.

— Az aradi kerületi munkásbiztosító pénztár ezuton közli tagjaival, hogy a nögyógyászati rendelés f. hó 15-től kezdve naponta d. u. 5—6 óra között a pénztár rendelő-intézetében tartatik.

A megölt cár naplója.

(Romanov Miklós a lemondásáról.)

Berlinből jelentik: A Vossische Zeitung jelenti, hogy az Izvesztia 4-én kezdte meg II. Miklós cár naplójának nyilvánosságra hozatalát. Bizottságot jelöltek ki a napló átvizsgálására és elsősorban azokat a részleteket hozzák nyilvánosságra, amelyek érdeklődésre tarthatnak számot.

Március 12-én ezek a feljegyzések vannak a naplóban:

Pétervárott néhány nap óta nyugtalanság van, amelyben sajnos, csapatok is részt vettek. Utálatos érzés ilyen messze lenni és csak egyes kiszakított rossz híreket kapni. Több referálást hallgattam, séta. Az idő napos. Ebéd után elhatároztam, hogy Carskoje-Seloba utazom.

Március 13. Hosszabb tárgyalás Ivanovval, kit csapatokkal Pétervárra küldtünk rendet teremteni. Idő hideg. Egész napot keresztülutaztam.

Március 14. Éjjel visszafértem, miután Wischer, Luvan és Korno állomásokat a felkelők megszállták már. Pskov állomáson találkoztam Ruskijjal, Danilovval és Steviccel. Gatsinát és Lugát szintén elfoglalták a felkelők. Szégyen-gyalázat! A carskoje-seloi továbbutazás nem sikerült. Milyen szerencsétlennek kell magát most éreznie szegény Alicenak, hogy ezeket a dolgokat meg kell érnie. Uram Isten segíts neeki!

Március 15. Csütörtök. Reggel Ruskijjal beszélgettem hosszasan, felolvasta Rodziankóval folytatott telefonbeszélgetését. Véleménye szerint a minisztérium és дума tehetetlen, miután a szociáldemokraták munkásszovjetet ala-

kitóttak és a minisztérium ellen obstruálnak. Leköszönésem feltétlenül szükséges. Auskij ezt a beszélgetést továbbította a főhadiszállásra Alexejevvel és a többi hadseregparancsnokkal. Délben egykor válaszáért jöttek. Követelésük, hogy Oroszország megmentése és a fronton tartózkodó hadsereg érdekében feltétlenül szükséges leköszönési elhatározásom. Beleegyeztem és a főhadiszállásnak továbbítottam leköszönő manifesztumtervet. Este Pétervárról megérkezett Butykov és Surgin, akiknek az átdolgozott és aláírt manifesztumot átadtam. Éjjel egykor elutaztam Pskovból az átéltek nehézetével. Mindenütt árulás, gyávaság és csalás! . . .

Tisza István a fuzióról.

(A munkapárt nem törekszik kormányra.)

Budapestről telionálja tudósítónk: Az Igazmondó augusztus 17-én megjelenő számában Tisza István gróf „Mi a teendő” címmel a következőket írja:

— Mindent könnyebben megbocsáthatunk azoknak, akiknek az ország kormányzását a munkapárt kezéből átvették, mint azt, hogy lerontották a háborus nagy időkhöz méltó gondolatot: A jelenlegi minisztereink ur, aki már kormányra lépésekor a megértés elvét hirdette, az őt támogató tábor egyrészében érvényre juttathatta azt a felfogást. — de csak egyrészében. Ellene foglaltak állást nemcsak azok, akik már régebben tőkét kovácsoltak saját önző pártcéljaikra, a háboruban és az evvel kapcsolatos nagy kérdésekben cserben hagyták a nemzeti érdekeket. Ezekre nem is gondoltunk, nem is lett volna bennük köszönet.

— A választójogban való megegyezés a képviselőháznak csak egy háromnegyedrésztérre terjed ki, de legalább ez a háromnegyed rész nyíltan szembeszállt azokkal, akik a velük szembenálló párt letörése végett zavarba akarta dönteni az ország közállapotait. Most már ennek a háromnegyedrésznek nem szabad fél munkát végezni! Nem szabad fele uton megállni, hanem mindentől tartózkodva, ami magyar embert kényszerít harcba magyar ember ellen, mindent kerülve, ami gyengítheti a háboru befejezésére szükséges erkölcsi és anyagi erőt, fenn kell tartani az ország belbékéjét, egész erejét hazánk megmentésére kell szentelni.

— Nem új pártalakulást, nem a kormányzatban való részvéteit kíván a munkapárt, a midőn erre az állápontra helyezkedik, mert hiszen ha úgy alakulnak a körülmények, ez is megtörténhetik. Ha mindazok, akik az együttműködést kívánják, akik ily módon óhajtják a célt elérni, a munkapárt sem az eddigi ellenfeivel való egyesüléstől, sem a felelősségben való részvételtől nem fog visszariadni.

— Szolgálni akariuk a hazát ott, ahová a sors állít bennünket. Szolgálhatunk jelenlegi ellenzék állásunkból is, csak azt kívánjuk, hogy a kormány, amelyik támogatásunkhoz fordult, valóban odadó hűséggel minden pártkérdéstől tartózkodva mindenek felett az élet-halál harcot küzdő nemzet létérdekeit szolgálja!

A főrendiház ülése. Budapestről jelentik: A főrendiház ma délelőtt 11 órakor ülést tartott, hogy a képviselőházban legutóbb elfogadott javaslatokat tárgyalja. Összesen 15 főrend volt a teremben, amikor gróf Keglevich Gábor alelnök megnyitotta az ülést. A kormány tagjai közül Wekerle, Popovics, Szurmay, Zichy és Töry volt jelen. Az elnök rövid székfoglaló beszédet mondott és a főrendek támogatását kérte működéséhez. Jelentette ezután, hogy augusztus 17-én, a király születése napján a koronázó Mátyás-templomban ünnepi istentisztelet lesz. A főrendiház ezután az összes napirendre tüzött tárgyakra kimondotta a sürgősséget.

Tiszta ing és a száz koronás.

(A háboru legötletesebb definíciója.)

Vendégem volt az elmúlt éjszaka. Komáromból jött, ott újságíróskodik. Gara Mártonnál, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank aradi fiókjának helyettes főnökénél vizitelt és minden mint tudomásai, ő is nyomban érdeklődött, hol található „földit”. Így került az éjjel a szerkesztőségbe Mészáros Lajos, a Komáromi Lapok szerkesztője.

Ha két komáromi összekerül, akkor a második ötpercben egészen bizonyosan a „szigetről és a Monostorról” beszélget. Az utóbbi az, ami Aradnak a Hégyalja. Az istenáldotta szállóhegy, amely ez évben gazdaggá tette gazdáját. A másik az, amiről Jókai Mór tudott csak úgy írni, a hogy a Dunának ez a gyöngye megérdemli. Az Aranyember egyik legszebb fejezete annak a színes és kulturált életnek a leírása, amelyet a komáromi „hautfinanc” ezen a földi paradicsomon folytatott. Nem is volt előkelő ember Komáromban, akinek nem volt kertje a „szigeten”. Itt állott a Brazovics Athanasz messze földön híres villája, amelyet Pallas Athene templomának stílusában épített. Gazdag görög gabonakereskedők laktak akkor ezt a híres várost, akik a nyarat a szigeten töltötték el. A Brazovics ház összeomlása után Timár Mihály vette meg a kertet, amely a Beöthy-család birtokába jutott. Beöthy Zsigmondnak, a budai kancellár helyettesének fia, Beöthy Zsolt egyetemi tanár, a Kisfaludy-társaság elnöke minden esztendőben néhány hetet Komáromban, a szigeten tölt, de augusztus elsején, a születése napján biztosan ott van és körülötte a mai magyar irodalomnak néhány jelese, komáromi notabilitások és feltétlenül egyik két újságíró. Beöthy komolyan és őszintén szereti az újságírókat.

Erről beszélgetünk a komáromi kollégával, aki résztvett az augusztus elsei céceán a Beöthy-kertben.

— Lent volt Komáromban Herczeg Ferenc, Molnár Ferenc, Vargha Gyula, Alexander Bernát, Szinnyei Ferenc és János, Beöthy László és néhány komáromi ur. A nagyszerű vacsora közben a házigazda, a legszebben magyarul beszélő Beöthy Zsolt, felvetette azt az eszmét, hogy a vendégek mindegyike próbálja definiálni a háborút, még pedig a maga metierje szempontjából: a drámai író mint szindarabot, a filozófus mint egyetemes gondolatot, a nyelvész mint az emberiség érintkezési eszközére, a beszédre ható jelenséget, Molnár Ferenc mint regényíró kapott igen nehéz feladatot és így tovább és tovább.

— Legelőbb Vargha Gyula szólalt meg és noha nyugalmazott kereskedelmi államtitkár, mégis versben és mint költő kockáztatott meg egy definíciót, amely természetesen nem számított arra, hogy az örökkévalóság tudomást szerezzen róla. Alexander egy óras előadást tartott a háborúról és egyik mondat ötletesebb és szellemesebb volt, mint a másik. Szébb szellemi formát elképzelni sem lehet, mint amelyik ott folyt le a mi fülünk hallatára. Erdemes lett volna lestenografálni és közzétenni.

— A legutolsónak maradt a házigazda, aki mint esztétikus volt köteles elvont magyarázatát adni a háborúnak. Mindenki feszült várakozással leste Beöthy Zsolt ajkáról a szót, aki a legelvontabb kérdésről is oly színesen és élvezetesen, oly pompás magyarsággal és mélyen tud beszélni, hogy a hallgatója észre sem veszi, milyen magaslataira a gondolkodásnak viszi őt Beöthy.

— Rövid leszek — kezdte a szót.
— Ezt már ismerjük — mondta nevelve Vargha.

— No majd meglátod, — riposztózott Beöthy.

— Halljuk, halljuk a definíciót, türelmetlenkedett a társaság.

— A háboru — szólí ismét Beöthy — az esztétikus szempontjából — és egy pillanatra elgondolkozott:

— Hát tudjátok, úgy áll a dolog, hogy én a békében minden nap felvettem egy tiszta inget és vasárnap váltottam egy száz koronást és az elég volt az egész hétre. Most mindennap váltok egy százkoronást és csak vasárnap veszek fel tiszta inget. Ez a háboru.

Mindenki elismerte, hogy ez volt a legszemesebb definíció.

Az aradi tánc kaszinóban.

(Ahol a legdrágábban mulatnak.)

Néhány napal ezelőtt egy újabb intézménnyel lett gazdagabb Arad, amellyel, világot járó szakértők véleménye szerint, Arad egy fokkal ismét közeledett a nagyvárosi jelleghez. Megnyílt ugyanis a Központi-szálloda télikertjében a Tánckaszinó. Ahog volt két napos ez az ifjú mulatóhely és máris rengeteg szóbeszédre adott alkalmat a társaságokban. Ahol csak megfordultunk, kávéházakban, sörcsarnokokban, mindenütt azaz a kérdéssel fogadtak, hogy:

— Voltál-e már a Tánckaszinóban?

— Azt hittem, a megismétlődő kérdések hatása alatt, hogy valami nagy mulasztás terheli szegény lelkiemet és ezért nagy szégyenkezéssel valótlan be, hogy én bizony ebben a Kaszinóban, még nem voltam. Bárcsak ne tettem volna, mert amit pírulva tett nyilatkozáskom után kénytelen voltam végig hallgatni, az megbocsájthatóvá tett volna egy ártatlan föllentést is. A szapulásnak valószínű áradata zudult fejemre, amiből be kell vallanom, csak kevés illette a műsört, a gáncok zömé a vendéglőnek, a kiszolgálásnak szólt. Elmondották magukból kikelt ismerőseim, hogy a világ olyan zsarolását még nem láttam, amelyen nap-nap után a Tánckaszinó nevezetű mulatóhelyen folyik, hogy ott csak 25 Koronás pezsgőt, vagy mint legolcsóbb dolgot, 23 Koronás butéllás bort szolgálnak ki. Ha pedig valaki feketét, söröt vagy más ilyen polgári luxuscikket kér, akkor a pincér udvariasan megmutatja neki a kávéházba vezető ajtót, lekötözött mosoly kíséretében jelentve ki, hogy:

— Uraságodnak elméltőztatót téveszteni az ajtót!

Addig tömtek fejemet a hallatlannál-hallatlanabb rémregékkel, míg végre elhatároztam, hogy ma felkeresem a mulatót és az ott tapasztaltak alapján leszedem a keresztyűzet erről a pumpoló Kaszinóról.

Az első, akivel a télikerti ajtajában összefutottam, Forrai, a Tánckaszinó lelkes ügyvezető igazgatója volt, aki a szigorú arcomról rögtön leolvasta, hogy valami rosszban töröm a fejemet. Nem sokáig kellett kérdezősködniem, mert magamtól is nyíltan elmondtam, hogy erkölcsi kivégzés a célom, mert nem tűrhetem az aradi jámbor polgárok zsebei ellen naponta megújuló nagyarányú offenzívát.

Nagy csodálkozásomra a direktort nem ijesztette meg fellépésem, hanem ehelyett nyugodtan

elbeszélte, hogy amit én kifogásolok, azt csak az első estéken fordult elő, mátol kezdve pedig már egy fekete mellett is el lehet tölteni az estét.

Rövid megfigyelés után megállapítottam, hogy vállalkozásom esütörtököt mondott, mert Forrainak tényleg igaza van. Hogy látszólag feleslegessé vált utamnak mégis némi célt adjak, elhatároztam, hogy a publikum megfigyelésének szenteltem az estét.

Az asztalok felett körülfartatott szem a legvegyesebb társaságot figyelheti meg a télikertben. Az előadói pódium bal oldala mellett álló asztalnál tűzértisztek foglalnak helyet. Mögöttük mindjárt egy 33-as közlegény ül két egyszerűen öltözött nő társaságában. A többi asztalnál hivatalnokok, bankfiúk, iparos emberek szórakoznak. A lejárt ajtó melletti asztaloknál néhány erősen kreol barna nő teszi színesebbé a társaságot, a helyiségben muzsikáló cigányok hozzájárulnak.

A rövid műsor alatt még csendesen szórakozik a publikum, el-el durran ugyan már ezalatt is egy pár pezsgős palack, de általában még szolid keretek között folyik a költekezés. Azonban elüti az óra a tíznegyvet. Kezdődik a parketttánc, és a dohányfüsttel és hőséggel teli helyiség külseje egy pillanat alatt megváltozik.

A katona ruhában táncoló Horváth és ügyes partnernője kifogástalan steppjeikkel mintha felvillanyoznák a nézőket. Az asztaloktól lassan megtöltik a pezsgős és drága borosüvegek. A baka sem iszik rosszabb pezsgőt tisztjeinél. Először csak isznak, később már kurjongatnak is és végül átkarolva a partnerre váró táncosnőket, a nézők maguk mutatják be tánc tudományaikot. Amint közeledik az éjfé, a helyiség bálterem képét mutatja, a schluss után pedig azt gondolná a váratlanul betoppanó idegen, hogy ez a szép télikert néhány perccel ezelőtt egy nagy csata színhelye volt.

Igy folyt le a mai est és amint hallok, nap-nap után zsufolásig megülik a helyiség és zavartalanul röpködnek a százasok, amiből senki sem következtethet arra, hogy mindegyik elég pénz. Jókéddvel és mohón szórja itt mindenki a pénzt, pedig szerényen és szolidan is el lehet tölteni az estét a Kaszinóban egy fróccs mellett, amelyért nem számítanak fel többet 3 Korona 50 fillérnél.

(6. i.)

KÖZGAZDASÁG.

Kötelező árjegyzék kifüggesztés.

(Minden vevőnek számlát kell adni.)

A közszükségleti cikkek forgalombahozatalánál előforduló visszaélések meggátolása céljából a m. kir. miniszterium 3310—1918. M. E. sz. rendeletével a közszükségleti cikkek eladásánál és forgalombahozatalánál a kötelező számlarendszert és az áruk kifüggesztését az alábbiak szerint elrendelte.

Figyelmeztetem az érdekelteket, hogy a rendelet betartását állandóan ellenőriztetni fogom és annak áthágóit a rendelet 4-ik szakasza alapján szigorúan büntettetni fogom.

Tekintettel arra, hogy a rendelet 3-ik szakasza értelmében a rendelet szövege az üzlet-helyiségben kifüggesztendő, azt teljes szövegében az alábbiakban közlöm:

1. §. Aki közszükségleti cikkekkel, előállításukra szolgáló anyagokat, valamint forgalombahozatalukhoz szükséges tartályokat (ládákat, hordókat, zsákokat stb.) tovább eladás céljaira elad, köteles a vevőnek legkésőbb az áru átadásával egyidejűleg számlát vagy jegyzéket kiszolgáltatni. A számlának (jegyzéknek) tartalmaz-

Ovakodjunk a prófétáktól!

(Hamis jóslások a háború végéről.)

Gerlach írja a berlini *Welt am Montag*-ban: 1916 év végén történt. A politikai köröket rendkívüli módon foglalkoztatta a tengeralattjáró-háború kielégülési és politikai hatásainak a kérdése. A nagynémetek fáradhatatlanul tevékenykedtek. A legbuzgóbb volt bizonyára Baumeister, nemzeti szabadelvű országgyűlési képviselő, a „Grösseres Deutschland“ (Nagyobb Némeország) és a „Bergisch-Merkische-Zeitung“ kiadója, aki annexionisták legszorgalmasabb agitátora, aki előadásiban hat pontot tárgyalt: 1. Az Egyesült Államok csak ámitanak, sohasem fognak nekünk hadat üzeni. 2. Ha azonban mégis háborút üzenének, úgy nem küldhetnek csapatokat Európába, mert fegyverkezésük csak Japán ellen szól. 3. Ha valóban csapatokat szándékoznak áthelyezni, tengeralattjáróink elsüllyesztenék azokat. 4. Tengeralattjáróink a csatornát elzárják Franciaország és Anglia között, úgy, hogy nem szállíthatnak át többé csapatokat Franciaországba. 5. Angliát kiéhezethetjük. 6. Amerikával szemben tanúsított határozott magatartásunk annyira imponálni fog a többi semlegeseknek, hogy mellénk állnak.

Ezeket hangoztatta Baumeister ur. De jóslásai nem váltak be. Baumeister ur azonban nem jön zavarba. 1917 nyarán nyilvános gyűléseken azt hirdette, hogy „holthibonvos matematikai számítások szerint“ a háború 1918 január-februárjában véget ér. Az 1918-iki tél elmúlt, Baumeister ur nagynémet „matematikája“ a régi alkímisták aranycsinálásához méltó tudománynak bizonyult.

Baumeister ur esete tipikus. Erfurtban 1917 szeptember 21-én mutatkozott be a német hazafias párt. Oppermann szerkesztő tartotta a bevezető előadást és kijelentette:

— Hogy Anglia legyűrése a legrövidebb idő alatt lehetséges, erről gondoskodnak tengeralattjáróink növekvő sikerekkel: Amerikát ellenben Japánnal való feszült viszonya akadályozni fogja abban, hogy szövetségeseinek segítséget nyújt-

ni kell az ügylet megkötésének időpontját, az eladó és vevő teljes cégének, ilyenek hiányában nevének megnevezését és üzleti telephelyének, ilyenek hiányában lakásának helyét, ugyancsak az eladott áru mennyiségét (súlyát) minőségét és vételárát. Az árunak postán vagy vasúti küldeményként történő szállítása esetén az eladó a számlát vagy jegyzéket legkésőbb az áru feladása napján a vevő címére ajánlott levelelben köteles elküldeni. Az előző bekezdés alá eső árusítás esetében a vevőnek tilos az árut szabályszerű számla vagy jegyzék nélkül, illetőleg annak kézbevétele előtt átvenni.

2. §. Mindazok, akik közszükségleti cikkek előállításukra szolgáló anyagoknak, valamint forgalombahozatalukhoz szükséges tartályoknak (ládáknak, hordóknak, zsákoknak) akár a közvetlen fogyasztás, akár tovább eladás céljából való árusításával foglalkoznak, kötelesek az üzlethelyiségükben vagy raktáraikban levő eladásra szánt árukat, azok eladási árát pontosan feltüntetni függőjeggyel ellátni, vagy eladási árakat más alkalmas módon szembetűnően megjelölni.

Az élelmicikkek eladási árát az üzlethelyiségben szembeöltő helyén elhelyezett árjegyzéken fel kell tüntetni, az edényben (hordóban, zsákban, vagy egyéb tartályokban) elhelyezett élelmicikkek eladási árát pedig az elhelyezésükre szolgáló edényre alkalmazott feliraton is fel kell tüntetni. A kirakatokban elhelyezett minden közszükségleti cikknél annak árát fel kell tüntetni.

3. §. Az 1. és 2. szakaszban felsorolt eladók kötelesek e rendelet szövegét üzlethelyiségeikben mindenkori részére könnyen hozzáférhető és

hasson. Ezért támadt föl a békevágy ellenségeinknél, különösen Angliánál, amely már kinyújtja csápjait és ez teszi lehetővé a közeli tisztos német békét, amely garantálja határaink és gazdasági fejlődésünk szabadságának biztosítását.

Ezzel az előadással kapcsolatban dr. Schmidt, erfurti főpolgármester lángoló szavakban hívta föl a jelenlevőket a hazafias párthoz való csatlakozásra, miután a következő kijelentést tette:

— Senki se engedje csökkenteni reményeit, mert a béke közelebb van, mintsem cökán setjék. Még csak a csucshoz vezető utolsó száz lépést kell fölkapaszkodnunk.

Nem tudom, mit ért Schmidt főpolgármester ur „száz lépés“ alatt. Épp oly kevésbé tudom, mit gondolt gróf Röderm birodalmi kincstári államtitár, amikor március végén a birodalom gyűlésén kijelentette, hogy „a háború utolsó negyedórájához“ — közeledünk. Félek! Mert semmit sem tartok végzetesebbnek, mint amikor mindig csak illuziókat ébresztenek és ezzel mindig nagyobb csalódásokat okoznak.

Heydebrand ur 1917 június 10-én Trebnitzben, választókerületének székhelyén nyilvános gyűlésen a következőket jelentette ki:

— Amikor nemrég alkalom nyílt, hogy egy tengerenagyval beszéljek, azt a kérdést intéztem hozzá, vajjon csakugyan lehetséges lesz-e, hogy a háború ránk nézve teljes győzelemmel végződjék, csakugyan iszi-e, hogy tengeralattjáró háborunkkal elérjük-e ezt? Erre azt felelte: reméljük, sőt meggyőződésünk, hogy legkésőbb két hónap alatt az angolok helyzete olyan lesz, hogy Anglia a végét járja.

Egy év múlt el azóta, hogy Heydebrandnak a tengerenagy autoritására támaszkodó jóslásának határideje lejárt. És a német nép látja, hogy ezzel a jóslással épp úgy jár, mint a többi számtalan nagynémet jóslással, amelyek szerint Amerikának a háborúba való beavatkozása semmit sem jelent számukra.

szembeöltő helyen kifüggeszteni.

4. §. Aki a jelen rendelet valamely rendelkezését megszegi, vagy kijátsza, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással valamint kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. — *Bittner, h. főkapitány.*

— Aradi értékpapír piac. Eddig az Aradi Első és Aradi Ipar- és Népbank félévi mérlege került nyilvánosságra, mind kettőnél javulás mutatkozik a tavalyi eredménnyel összehasonlítva. Reményünk lehet tehát további fejlődésre mert pénzügyeink a lehetőség és alapszabályaik korlátai között ma már konjunkturális üzleteket is finanszíroznak. A pénzbőség és a megfelelő kamatozás folytán nagy arányokat ölt az értékpapírok vásárlása, s az üzletág igen élénk. Jelenlegi árfolyamok: Arad-Csanádi Takarékpénztár 1025—1030, Aradi Első Takarékpénztár 1900—1910, Aradmegyei Takarékpénztár 2500—2520, Aradi Ipar- és Népbank 600—620, Aradi Polgári Takarékpénztár 245—250, Victoria Takarékpénzaár 475—480, Aradi Általános Takarékpénzaár 215—220, Aradi Központi Takarékpénztár 205—210, Aradi Közgazdasági Bank 214—216, Sertéshizláló 370—375, Ingatlanforgalmi 1250—1300.

— A gyufagyári szövetség megalakítása. Bárány József kereskedelmi miniszter a kormány gyufarendelete alapján a hivatalos lap mai számában adta ki a gyufagyári szövetség megalakításáról szóló rendeletet, amely kimondja a gyufa gyártásával foglalkozó vállalatok kényszeritársulását. A rendelet rész-

letesen szabályozza a szövetség működését, amelyet állami felügyelet alá helyez.

— A szilva és a cefre ára. A m. kir. pénzügyigazgatóság 27.879—1918. sz. a. kelt átirata alapján közhírré tesszük, hogy 2098—1913. M. E. sz. a. kelt rendelete szerint a központi szeszfőzdék vállalkozói a körzetükhöz tartozó községek területéről a központi szeszfőzdébe beszállított anyagokért a következő árakat tartoznak fizetni: őszi szilva ára 40 kor., a nyári szilvái 28 kor., a nyári szilvából készült 3—4 százalékos szesztartalmu cefréé 22 korona, az őszi szilvából készült 5 százalékos, vagy ennél magasabb szesztartalmu cefréé 32 korona. Önként értetik, hogy ezek az árak fizetendők a beváltó állomáson, vagy esetleg az egyes községekben átvett szilva, illetve szilvacefre után is. — A városi tanács.

— A Berlin-városi gázgyáról. Most jelent meg a Berlin-városi gázgyár 1915. évi jelentése és mérlege. A Berlin-városi gázgyárak szénnel kedvezően el voltak látva, tehát üzemüket 17 millió köbméter gázellátással meg is vehették és annak dacára, hogy a közvilágítási mérve erősen redukálva volt, miáltal az ebbeli kiadások lényegesen csökkentek, a berlin-városi gázgyárak mérlege 1915-re 7 millió márka évi veszteséget mutatott ki. A jelentés kiemeli, hogy a gyárak fennállása óta ez az első eset, hogy egy üzemév veszteséggel zárult: ha azonban figyelembe vesszük, hogy 1915 óta a gázszén Németországban is többszörösen megrágult és a munkabérek ott is tetemesen emelkedtek, úgy kézenfekvő a következtetés, hogy az 1916. és 1917. évi mérlegek még súlyosabb veszteségekről fognak beszámolni.

— Az ideai tengeri zár alá vétele. A kormány a hivatalos lap mai számában közzétett rendeletével zár alá helyezi az 1918. évi tengeri termést s szabályozza a tengeri készletek felhasználását és forgalombahozatalát. Megállapítja a fejadagot is, amely a következő: Rendszeres őstermelői munkát végző 15 éven felüli férfi és női munkás részére tengeriből havonként és fejenként 15 kg., a rendszeres őstermelői munkát végző 15 éven aluli férfi és női munkások családtagjai részére havonként és fejenként 12 kg. Mindenki más részére, ideértve a rendszeres mezőgazdasági munkát nem végző őstermelőket is, a havonként és fejenként fogyasztható tengerimennyiség 10 kilogramm. — Tengeri szállításához szállítási, az őrléshez pedig őrlési tanúsítvány szükséges. A rendelet felhatalmazza a közlelmézési minisztert, hogy a szükséghez képest *elrendelhesse a tengeri rekvirálást.*

— Tőzsde. Budapesetről telefonálja tudósítónk: A budapesti értéktőzsdén ma a következő zárókulcsok voltak: Magyar Hitel 1358—50, Osztrák Hitel 903, Agrárbank 1078, Fabank 970, Hazai bank 655, Kereskedelmi bank 5960, Magyar bank 977, Konkordia 910, Viktoria 1910, Salgótarjáni 1216, Rimamurányi 1150, Fegyvergyár 1174, Ganz-Danubiusz 4250, Adria 1825, Atlantika 1432, Osztrák-magyar államvasut 1040, Klotild 645, Nasici tannagyár 3450.

— Takarmányszállítására szóló igazolványok. Az eddig vásárolt szálastakarmány és alommennyiségekre kötött adás-vételi szerződések a m. kir. miniszterium ismert rendeletének 9. szakasza értelmében csak a földmívelésügyi miniszterium hozzájárulásával lévén teljesíthetők: mindazok, akik ilyen adás-vételi szerződések teljesítéséhez hozzájárulást kívánják, ezt 1918. évi szeptember 1. napjáig az Állat és Takarmányforgalmi Részvénytársasággal Budapest, Dorottya-u. 2. bejelenteni tartoznak. A bejelentés részletei megtekinthetők a városi tanácsnál. Az idézett 99.109—1913. számú rendelet alapján eszközölt vételek szállításához szükséges igazolványokat jelen rendelet közzétételével a mindenkori földmívelésügyi minisz-

ter felhatalmazása. alapján az állat és takarmányforgalmi részvénytársaság fogja kiadni. A városi tanács.

Malommunkások felmentése. Az összes fegyveres erők pótlási ügyének főnöke távirattal közlte az aradi kereskedelmi és iparkamrával, hogy a hadsereg főparancsnoksággal egyetértően hozzájárul Magyarország területén működő malmok munkás határidőre való felmentéséhez. Nem menthető fel azonban az 1894—1900. születésű egyének. Elsősorban csak is a mögöttes országrészben katonai szolgálatot teljesítő egyének-hozhatók javaslatba és csak másodsorban kérhető a hadrakelt sereghoz tartozóknak felmentése és ezek közül is elsősorban a katonai kormányzóságoknál, azután a keleti hadszíntéren és csak utolsó sorban a délnyugati hadszíntéren levők és a XIX. hadtesthez beosztottak terjesztendőek fel. A XIX. hadtest gyalogságához tartozók azonban ebből a felmentési műveletből egyáltalában ki vannak zárva. E rendelet alapján benyújtott felmentési javaslatok a már régebben megállapított felmentési módszer szerint terjesztendőek fel. Külön hangsúlyozza a miniszterium és erre mindenki nyomatékosan figyelmeztetendő, hogy a mögöttes országrészben levők egyrészt és a hadrakelt seregnél levők másrészt külön-külön névjegyzékbe foglalandók. Aki ezt a szabályt nem tartja be, annak a kérelme elintézésébe hosszú időt vesz igénybe, tehát önmagának okoz vele kellemetlenséget.

A szerkesztésért felel
STAUBER JOZSEF.

MODERN KABARE.

Központi Szállója Salacz-utca.

Aradon, augusztus hó 15-én csütörtökön:
Uj műsor! Uj tagok!

Két új bohózat.
Közkívánatra Az iskola (uj viccekkel) és a többi új attrakció.
Vasárnap d. u. 5 órakor mérsékelt hely-áru fehér műsor.

Augusztus hó 15-én, csütörtökön Vágó Géza bucsu fellépte és jutalomjátéka. Szinre került Vágó Géza új magánjelenete: „Locke a házasságból” és „Amit minden leánynak tudni kell.”

Hétfőn és pénteken pikáns-est.
Tánckaszinó a Központi szálló télikertjében. Az előadások augusztus 7-től kezdve naponta féltíz órakor kezdődnek. — Beléptidj 2 korona.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatti közlötökért nem vállalunk felelősséget.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem aradváros és arad-vármegye nagyheesü müértő közönségét, hogy a **hirnevres festőművészek** (mesterek) eredeti alkotásairól összegyűjtött állandó képkiallítószomat **Aradon, Atzél Péter-utca 1. szám alatti helyő hó 17-én szombaton megnyitom.** — Beléptidj nincsen. 2599

Kardos Gábor.

A Hadseregélyő Cirkusz

mai műsora:

Délelőtt 10—12-ig nyilvános próbák, délután 4 órakor nagy családi és este 8 órakor diszelőadások tartatnak.

Jegyek délelőtt 10—12-ig és délután 3 óratól folytatólag estig a cirkusz pénztáraknál válthatók.

A Hátszegi

Felső Kereskedelmi Iskolával és Női Kereskedelmi Szaktanfolyammal kapcsolatos

Internátus. 4500

Ellátási díj 1400 korona. Érettségi vizsgálat. Alkalmazott. Belátás levél útján is összközölhető. Prospektus ingyen. A délkeleti Kárpátok legszobbb és legegészségesebb vidékén.

Aradi és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1918. évi jún. 1-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel 6.40
Személyvonat délután 4.15

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délben 12.00
Személyvonat este 9.51

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel 8.06
Személyvonat délután 3.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel 7.38
Személyvonat este 7.51

Aradról Brádra indul:

Személyvonat reggel 5.40
Személyvonat délután 12.48

Aradról Brádra érkezik:

Személyvonat délelőtt 11.58
Személy vonat este 7.46

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel 8.00
Személyvonat délután 1.19

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt 10.00
Személyvonat este 7.38

Aradról Ujszentannára indul:

Délelőtt 8.26
Délután 5.30

Aradról Ujszentannára érkezik:

Délelőtt 9.10
Este 6.10

Ujszentannáról Aradra indul:

D. e. 8.15
Este 6.22

Ujszentannáról Aradra érkezik:

D. e. 9.03
Este 6.53

Borosjenőről Csermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt 9.32
Vegyes vonat délután 5.32

Csermőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel 6.32
Vegyes vonat délután 4.29

Mezőhegyesről Kétegyházára indul:

Reggel 8.37
Este 6.20

Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:

Reggel 6.10
Délután 4.10

Ujszentannáról Kétegyházára ind.:

Délelőtt 9.25
Este 7.00

Kétegyházáról Ujszentannára ind.:

Reggel 6.00
Délután 4.00

Borossebesről Menyházára indul:

Vegyesvonat délelőtt 9.00

Julius 1-től — augusztus 31-ig:

Vegyesvonat délután 4.45

Menyházáról Borossebesre indul:

Vegyesvonat délután 2.39

Julius 1-től — augusztus 31-ig:

Vegyesvonat délután 2.39

ROSE YORK

Nélkülözhetetlen és kiváló szer sápadt hölgyeknek hogy arcuk és ajkuk áde, piros színét visszavarázsolják. — Senki által fel nem ismerhető, teljesen ártalmatlan, színezése állandó. Egy üvegnék ára 3.— korona.

Gyöngyfehér fogakat nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájröget deszficiálja, utóíze igen kellemes. Ara 1 korona.

Hajós Árpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-ut 22. szám.

Poloskák irtására

egyedül biztos szer a

'Phenolsav'

1 üveg ára 3 korona.

Legjobb tápszert

gyermeknek és felnőtteknek egyaránt a

Makk-kávé

darálvá, pörköltve
1/4 kgros csomag 6 korona.

Hamvas tiszta arcbrét

csak

'Anny'

örömmel lehet elérni. Zsáros éjjeli, száraz nappali használatra. Egy tégely 4.—, 6.— és 8.— K.

Rüh és viszketőség

ellen egyedül csak

Albin

fehér kenőcs használ. 2.—, 4.— és 7.— korona.

Baromfi betegségek ellen

biztos hatású szer a

'Tikin'

Egy üveg ára 2.50 és 4.50 K.

Lábizzadás

ellen csak

Lábin

folyadék és hintőport használ. Ara 3.— és 5.— korona.

Fenti szerök egyedül kaphatók:

WAJDITS GYÖRGY

Jézus Szive gyógyszer-tárában Arad, József főherceg-ut 11. szám. Karolina utcai megállónál. — Közkórház, Otvenesi uradalom, M. A. V. és A. Cs. E. V., Kir. fogház stb. szállítója.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetéséért 50 fillér. Vastagabb betűkkel 60 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat alábuzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 6 óráig vesszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 3 korona.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„SZÖKE, BARNA“ jellegre levele van. 5805

KÉT urileány, megismerkedne föltétlenül uriemberrel. Választ kiadóban jelezve „Valakit keresünk“ jellegre. 5810

HÁZTULAJDONOS évi ötvenezer korona jövedelemmel, közösházartásra lenne lehetőleg gyermektelen vagyonos vagy nyugdíjas urival. Levelet teljes címmel „Meggyezünk“ jellegre a kiadóhivatalba. 5796

Alkalmazást keres.

HADMENTES EGYÉN, tanyai vagy gazdálkodói állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 5818

DEUTSCHES KINDERFRÄULEIN sucht zu 1. ev. 2. Kinder Stelle. Sofortige Eintritt. Purgly Lajosné-u. 66. 5819

HÁZVEZETŐ urileány, igen szimpatikus, középkorú, kitűnően főz, gondos és takarékos, városi, falusi háztartásban egvaránt jártas, állást keres magános urnál, urhölgnél, gyermektelen háznál. Zárt leveleket kér Fodor Jolán, Kiszéző, Tetszamegye. 5795

FIATAL FÜSZER kereskedő segéd azonnali belépésre állást keres. Alb György Borosjend. 5560

OKLEVELES GAZDATISZT 15 évi uradalmi gyakorlattal bír, kezelő-tiszti-intézői állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 5823

KERESKEDELMIT VÉGZETT fiatal ember megfelelő alkalmazást keres szept. 1-ére. Cím a kiadóban. 5767

Alkalmazást nyer.

NEVELŐNŐT KERESSEK vidékre 6 és 8 éves gyermek mellé, aki németül beszél, az elemi tanítani tudná és zongorázni tud. Biztos meggyezés szerint. Cím: Erdy Jánosné, Kossó, (Krássó-Szörénymegye.) 5820

BIZTOSÍTÓ INTÉZET keres gyakorlott tisztviselőt azonnali belépésre. Cím a kiadóban. 5812

MINDENES, aki a főzéshez is ért, fölvetetik. Szűcs-nyomda, Tököl-tér. 5790

VIDÉKI ÜZLETBE kerestetik azonnalra megbízható kisasszony, román nyelvi szükséges. Cím a kiadóban. 5787

INTELLIGENTES DEUTSCHES Fräulein wird gesucht zu zwei Kindern aufs Land. Anfrage in Administration d. Blattes. 5801

HÁZTARTÁSI KÉSZÍTÉSRE kerestetik rendes írásu, megbízható egyént. Lehet rokkant katona, esetleg nő is, ki kisebb-nagyobb csomagokat emelni tud. Cím a kiadóban. 5600

ÜGYES DISZITONÓ felvétetik. Kalapgyár, Forray-utca. 5698

CIPESZ, CSIZMADIA ÉS SZABÓ munkásokat keres az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak igazgatósága. Jelentkezés Csanádi-palota, II. em., 49-50. ajtón, d. e. 8-2-ig. 5717

FALURA TANARNŐT keresek, ki két leánykám IV. felsőre oktassa. Perfekt német, francia, zongora megkivántatik. Ajánlatokat bizonyítványokkal címre kérem küldeni. Wokerle Nándorné főszelgábiró neje, Marosberkes (Krássó-Szörénymegye.) 5725

FUTÓT és pipere vasalónőt keres Müller J. és Fia. 5743

KIFUTÓ FIU, jó fizetés mellett nyelvtanulmányok alkalmazást nyer.

Lakást keres.

DAMÉ mit 10 jährigen Sohne sucht möblierte gesunde Zwei Zimmer Wohnung, mit Küche ev. Küchenbenützung, Gef. Zuschriften an Frau Róti Dezsőné, Arad, Széchenyi-u. 7. 5814

BUTOROZOTT TANULÓSZOBÁKAT keres az aradi áll. tanítóképző-intézet igazgatósága. 5789

VASUTAS HIVATALNOK, szeptember elsejére tiszta butorozott szobát keres. Szives ajánlatokat „Vasutas“ jellegre a kiadóba kérek. 5792

KERESSEK bérbe egy 2-3 szobás lakást udvarral, kerttel és egy néhány hold földdel, esetleg gazdasági felszerelésekkel együtt, azonnal vagy október hóig. Cím a kiadóban „Özveg“ jellegre. 5760

Kiadó lakás.

KÜLÖN BEJARATU butorozott utcai szoba, villanyvilágítással kiadó. Szarvas-utca 2. 5786

KIADÓ LAKÁS, egy szoba, konyha, azonnal elfoglalható. Ilona-u. 18. sz. 5807

Vétel és eladás.

BÖSENDORFER ZONGORA eladó. Cím a kiadóban. 5815

19 DRB. boros hordó, összesen 50 Hl. tartalmu és egy lónyereg eladó. Atlasz, Boczkó-u. 6. 2600

TÁLI ÖLTÖNY, barna, teljesen új, eladó. Flórián-u. 35. Stöckler. 5809

ELADÓ EBÉDLŐ, háló, konyha és egyéb bútor. Megtekinthető háromtól-hatig Kölcsey-utca 9. 5811

EGY nyári és egy téli hintó eladó. Virág-utca 5a. 5785

KERESSEK BORSZIVATYU Heinrich-féle három darab, olcsón eladó. Bővebbet a kiadóban. 5760

NAGYOBB kályhát keresek megvételre. Cím a kiadóban. 2599

KÉT DRB. gázvasaló megvételre kerestetik. Cím: Dobó-utca 6. sz. ajtó 8. 5797

ELADÓ vadonatúj hosszú téli kabát. Bercsényi Miklós-utca 44. 5802

ÍRÓASZTAL antik, kitűnő karban, igen szép, eladó. Megtekinthető Amigó szállitónál, Vörösmarty-utca 2. 5803

HORDÓT, újat és használtat, minden mennyiségben veszek. Ungár József Arad. Varjassy Lajos-utca 30. 5614

ZSOMBOLYAI 253. sz. kátrányzatlan hordókat cserepelt nagyban és waggontételben is ajánlunk. Pankotai cementárnyag, Pankota. Telefon szám: Pankota 9. és Arad 10-84. 4090

ALIG HASZNÁLT fűszer üzlet berendezés eladó. Cím a kiadóban. 5742

ELADÓ egy keveset viselt elegáns férfi öltöny. Megtekinthető Fácán-u. 3a. szám alatt. 5710

ELEGÁNS gyermekágy, bútorok, háztartási cikkek, bolti lisztelésű állványokkal eladó. Cím a kiadóban. 5744

HASZNÁLT ÓLOM megvételre kerestetik Bővebbet a kiadóban. 2100

2 MURAKÖZI nevelő kanca 3 és 5 éves eladó. Érdeklődni Karolina-u. 8. Telefon 372. 5763

EGY RÉGI, kézi, tiszta vasból való kávédaráló eladó. Batthyány-u. 23. I. emelet. 6000

PIANINÓ elsőrendű gyártmány, eladó. Varjassy Lajos-utca 80. 5620

MÉZET VESZEK minden mennyiségben Irom Arnold, Arad. Telefon 104. szám. 4632

VÖRÖSHAGYMAT, foghagymát, zöld-ségféléket, főzőtöket stb. a maximális árak keretein belül szállítunk. Aruforgalmi Rézvénytársaság, Makó. 351

ZÖLD FÖZELÉKEKET, dinvét és paradicsomot szállítok maximális árban. Hétfőn friss hal érkezik. Luttwák József, Arad. Telefon 615. 1141

Ingtalan.

MEGVENNÉK november 1-én elfoglalható 3 szobás magánházat. Cím a kiadóhivatalban. 5817

ELADÓ a Csaravits Péter-utca 92. sz. ház, amelyben egy 4 szobás és mellékhelyiségekkel álló lakás november 1-én elfoglalható. 5816

PURGLY LAJOSNÉ-UTCA 197. számú kisebb bérház azonnal elfoglalható, három szobás lakással, eladó. 5806

ELADÓ a Kapa-utca 37b. sz. és az Urbán Iván-utca 6. sz. ház előnyös árban. Felvilágosítással szolgál Papp Gy. Csutora-u. 3. sz. 5808

SZENT PÁL-U. 11. SZ. alatti családi ház urileány lakással, műhelynek, gyárnak, esetleg raktárnak megfelelő 2 emeletes melléképülettel, áveggyel fedett udvarral szabad kútból eladó. Értekezni: Weisz Mór, Pankota. Telefon 17. sz. 5784

ÚJ, ADÓMENTES emeletes bérház és egy magánház, azonnal elfoglalható lakással és egy zongora eladó. Gáz-sparherd kerestetik megvételre. 5542

ELADÓ az Ilona-utca 34. sz. újonnan épült ház, melyben 3 szobás lakás van. Értekezni Győrinczénél, Fábrián G.-u 11. szám. 5794

KEDVEZŐ FELTÉTEL mellett eladó Vas-utca 1. és 2. számú, Lövész-utca 7. számú házak. Bővebbet Sáriot Domokos-utca 34. 4586

SAROKHÁZ üzlethelyiséggel, egy 5 szobás és 4 egyszobás lakással, eladó. Bővebbet Schwarcz Arminnál, Arad. Szent István-utca 10. 5798

BÉRHAZAK a belvárosban, novemberre elfoglalható három, illetve öt szobás lakásokkal eladó. Cím a kiadóban. 5772

KNEZICH KAROLY-utca 9. számú bérház eladó. Bővebbet Bonyhádi József, Kapa-u. 47. 4793

ELADÓ minden kényelemmel ellátott urileány magánház. Cím a kiadóhivatalban. 5699

ELADÓ új, adómentes emeletes bérház és egy magánház, elfoglalható lakással. Cím a kiadóban. 5542

DUGONITS-U. 5. szám alatt lévő ház nagy kerttel eladó. November 1-én elfoglalható. 5722

GYÖRGY-UTCA 21/A. számú ház, elköltözés miatt sürgősen eladó. 5791

Ellátás.

ISKOLABA JÁRÓ intelligens urileányokat teljes ellátásba fogadok. Cím a kiadóban. 5804

TELEJES ELLÁTÁSRA fogadok középiskolai tanulókat. Cím a kiadóban. 5813

URI CSALÁDNAL kitűnő ellátást nyerc középiskolás urileány. Fürdőszoba és zongora használat. Cím a kiadóban. 5800

JÓ HÁZIKOSZTOT keresek két személy részére. Cím a kiadóban. 5762

Oktatás.

ZONGORA TANITÓNÓ órákat vállal. Teljes levelek „Biztos eredmény“ jellegre a kiadóba kérek. 5724

OKLEVELES magyar tanítót, ki németül is beszél, keresek, ki vállalná kisfiamat első elemre előkészíteni. Fizetés személyes megállapodás szerint. Cím Vendrinszky, Oszkar körjegyző Tótvárad. 5734

Különléte.

KÉT kis diák részére kerestetik kóser kosrt. Cím a kiadóban. 5788

HADBAVONULT kőműves és piktörök közül ki adná kölcsön felszerelését bizonytalan időre használati díj ellenében? Címét kiadóba kérem. 5799

APRÓHIRDETÉSEK az Aradi Közlöny részére felvételnek a Messenger-boy irodában, Klein I. hirdetői és hirdetőirodájában, Krivá-utca és a Kocsuh-utcai papirtulajdonosoknál.

Világos-vasárnap

elsőrendű minőség, kapható amíg a készlet tart 5133

Palinkás L. és Társa

Arad, Deák Ferenc-utca 7. sz.

Könyvnyomdai

tanulóleányok

felvételre

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Perzsa szárazszó

perzsa szógyógyító

Rövid idő alatt

művész javítást

vállal. Hozhoz

3. 10. 1918. 5794

Szaid Hussein

Asztalos Sándor u. 8. szám.